

DARBININKAS

Vol. LXXXIII, Nr. 22
Gegužis - May 29, 1998

PERIODICALS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N.Y. 11207

Kaina
\$ 1.00

LIETUVOJE ir apie LIETUVĄ

- Lietuvos delegacija Hagoje minėjo Europos dieną - gegužės 9-ąją. Užsienio reikalų ministras Algirdas Saudargas skaitė pranešimą "Europa pasaulyje", Seimo pirmininko pavaduotojas Feliksas Palubinskas kalbėjo apie demokratiją, pilietybę bei žmogaus teises, o Vilniaus universiteto rektorius profesorius Rolandas Pavilionis - apie Europos kultūrą.

- Lietuvos baldų pramonės įmonių produkcijos realizacija pirmąjį ketvirtį, palyginti su praėjusių metų tuo pačiu laikotarpiu, padidėjo 20%. Vyko pokyčiai ir rinkoje. Vidaus rinkoje realizuotos produkcijos, palyginti su praėjusiais metais, sumažėjo 5% ir tiek pat išaugo realizacija Vakaruose.

- Šiominis dienomis pasirodęs naujas žurnalas "Spaudos pasaulis" daugiausia bus skirtas poligrafijos, leidybos, dizaino ir reklamos specialistams. Žurnalą 1000 egzempliorių tiražu leidžia UAB "Leidvita". Žurnalo pristatyme Vilniuje, "Kolumbo" klube, leidinio redaktorius Alfredas Dominauskas teigė, jog Lietuvoje panašus į "Spaudos pasaulį" žurnalas buvo leidžiamas tik prieš šėšis dešimtmečius.

- Muzikologas Donatas Katkus vadovaus Radijo ir televizijos komisijai, kurios pagrindinis darbas - skirstyti radijo ir televizijos eterio dažnius valstybinėms ir privačioms firmoms, transliuojančioms radijo ir televizijos produkciją. Taip nuspresta įvykusiame šios komisijos posėdyje. 55 metų D. Katkus į Radijo ir televizijos komisiją buvo deleguotas Lietuvos kompozitorių sąjungos. Radijo ir televizijos komisija sudaryta 1996 metų lapkritį.

- Kijeve vykstančiame Europos rekonstrukcijos ir plėtros banko (ERPB) metiniame susitikime Lietuvos finansų ministras Algirdas Šemeta pareiškė, jog tikisi, kad šalies bendrasis vidaus produktas (BVP) šiemet turėtų išaugti apie 7%. 1997 m. Lietuvos BVP išaugo 5,7%. Šemeta taip pat sakė, kad metinė infliacija Lietuvoje šiemet turėtų sumažėti iki 6%. 1997 m. infliacija siekė 8,4%. Šemetos teigimu, 1999 metais Lietuva tikisi subalansuoti biudžetą.

- Seimo Pirmininkas Vytautas Landsbergis su žmona Gražina lankėsi Didžiojoje Britanijoje. Viešnagės metu Seimo Pirmininkas Londono Menų salone pristatė EMI Classics išleistą savo kompaktinį diską. Jame skamba 24-ios M. K. Čiurlionio aranžuotos lietuvių liaudies dainos bei kiti šio kompozitoriaus sukurti kūriniai. V. Landsbergis numato susitikti ir su Didžiosios Britanijos parlamento Bendruomenių rūmų atstove Betty Boot-hroyd.

- Seimo rūmuose gegužės 19 iškilmingai atidaryta Vilhelmo Janiselio fotografijos paroda. Ji pradėjo Didžiosios tremties 50-mečiui paminėti skirtus renginius. V. Janiselis nuotraukose įamžintas jo šeimos bei likimo brolių gyvenimas tremtyje. Autoriaus šeima į Sibirą buvo ištremta 1949 metų kovo 27 d.

AR PAKLIUS LIETUVA PO GLOBIANČIU NATO SPARNU:

Grįžus iš Tarptautinės konferencijos Toronte

(tęsinys)

Julius Keleras

atitinka NATO kriterijus - demokratija vystosi, sienų problema neegzistuoja, etninių nesklaidumų nesama, karinis pasi-

ja. Vokietija ir Prancūzija ne priešai, bet jie nenori NATO plėtimo. Bonna - p. Klaus Kinkel, bet jis nedaro sprendimo. H. Kohl yra svarbiausias sprendėjas. Prancūzija mums palanki, nes Lietuva palaikė Prancūziją

Pokalbio akimirka: "Darbininko" redaktorius Julius Keleras ir Lietuvos ambasadorius Kanadai dr. Alfonsas Eidintas

rengimas - be priekaištų, ekonomika kyla.

Sekantis pranešėjas, dr. Oskaras Jusys, Lietuvos atstovas prie Jungtinių Tautų, aktyviai dalyvaujantis taikos palaikymo

dėl branduolinių bandymų. Be abejo, rimčiausios kandidatės Rumunija ir Slovėnija. Tačiau jei plečiamas pietinis sparnas, tai kodėl negalėtų būti plečiamas ir šiaurinis? Vokiečiai norėjo len-

Lietuvos ambasadorius JAV Stasys Sakalauskas

komitete (beje, latviai ir estai ten nėra pakviesti), pabrėžė, jog dera nepamiršti ir geopolitinės Lietuvos situacijos. Reikalavimai keliama Lietuvai yra didesni nei Rumunijai. Iš priešų tėra tik Rusi-

Liet. atstovas prie Jungtinių Tautų dr. Oskaras Jusys

kus priimti. Gal slovėnai remtų mus, o mes juos? Prelegentas pabrėžė, jog šiuomet mes turime aukštinį šansą - Madeleine Albright.

(pabaiga kitame numeryje)

PENKTĄ KARTĄ - LKL ČEMPIONAI

"Žalgirio" vyrų krepšinio komanda stipriausia ne tik Europoje, bet ir Lietuvoje. Kauno krepšininkai laimėjo penktąsias Lietuvos krepšinio lygos (LKL) pirmenybes iš eilės. Finale žaisdami su

Kauno "Atleto" komanda, kurioje žaidžia Sporto departamento direktorius Rimas Kurtinaitis, žalgiriečiai buvo stipresni ir gindamiesi, ir puldami.

LR

PRISISTATĖ NAUJASIS KONSULAS

JAV valstybės departamente, lydimas Lietuvos ambasados darbuotojų, prisistatė buvęs Lietuvos rinktinės ir NBA žaidėjas Šarūnas Marčiulionis. Jis susitiko su Šiaurės ir Baltijos šalių skyriaus direktore Gillian Milova-

novic bei pareigūnu Trevor Ewans. Šarūnas Marčiulionis pareigūnų paprašė ateityje jį laikyti įvykių sukūryje. Krepšininkas stengsis įnešti šviežio kraujo ir judesio į santykius tarp JAV ir Lietuvos. Netrukus Šarūnas Mar-

LR

"LIETUVA" PARDUOTA SKANDINAVAMS

"Lietuvos" viešbutį nupirko didelė Norvegijos nekilnojamojo turto bendrovė "Linstow". Naujieji savininkai už "Lietuvą" sumokės 36 mln. litų ir mažiau 20 mln. USD investuos jam rekonstruoti. Tikimasi, kad

"Lietuva" į pirmos klasės viešbutį bus pertvarkyta maždaug po pusantro metų. 1993 metais, kuomet pirmą kartą buvo bandoma parduoti didžiausią Lietuvos viešbutį, už jį buvo pasiūlyta 40 mln. litų. Tačiau tuometinė LDDP

valdžia nutarė neparduoti "Lietuvos", kurią ketino įsigyti Didžiosios Britanijos bendrovė. LA

Skaitykite
Darbininką

ir pasiūlykite jį
savo draugams!

PREZIDENTAS PAPASAKOJO NUNCIJUI APIE SUSITIKIMĄ SU POPIEŽIUMI

Prezidentas Valdas Adamkus gegužės 19 d. papasakojo Vatikano apaštaliniam nuncijui Lietuvoje arkivyskupui Erwin Josef Ender apie gegužės 18 d. įvykusį savo susitikimą su popiežiumi Jonu Pauliumi II.

"Tikėkimės ir melskimės, kad popiežiaus sveikata būtų gera, ir jį leistų Šventajam Tėvui kitamet trumpam užsukti į Lietuvą, kai jis birželį lankysis Lenkijoje", - sakė Prezidentas nuncijui, informavęs jį apie kvietimą Jonui Pauliui II apsilankyti Lietuvoje.

"Dabar sunku pasakyti, ar tokia kelionė įvyks, nes tai priklauso ir nuo popiežiaus sveikatos, ir

nuo kitų metų jo kelionių darbotvarkės", - tvirtino Vatikano atstovas Lietuvoje žurnalistams. "Jeigu Šventasis Tėvas kelioms valandoms ar vienai dienai atvyktų į Lietuvą, tai būtų labai didelė dovana popiežiaus taip mylimos Lietuvos tikintiesiems", - pridūrė nuncijus.

Ta proga apie pusmetį Lietuvoje dirbantis E. J. Ender prisiminė atvejį, kai Jonas Paulius II, grįždamas iš kelionės į Ugandą, sustojo Sudane ir kelias valandas viešėjo ten su nenumatytu trumpu vizitu. E. J. Ender tuo metu buvo Vatikano apaštališkasis nuncijus Sudane. ELTA

PASIPIKTINIMAS JAV AMBASADA VILNIUJE

Lietuvos piliečiai, norintys išvykti į JAV, pastaruoju metu rašo pasipiktinimo laiškus į "Lietuvos ryto" redakciją. Žmonės skundžiasi, kad dėl jiems neiškių priežasčių negauna vizų. Jie piktinasi blogu JAV ambasados darbu, arogantišku konsulės Debora Heien elgesiu ir dideliu vizos prašymo pateikimo mokesčiu. Pasak JAV ambasados vadovų, už JAV vizos išdavimą yra vienodas visame pasaulyje ir Lietuvai nėra jokių išimčių. Į kitus priekaištus konsulė ir ambasadorius bandė atsakyti atvykę į "Lietuvos ryto" redakciją. Jie teigė, kad 25-30% pateiktų prašymų tenka atmesti, nes maždaug tiek procentų žmonių, išnusiųsių į JAV, negrįžta. Dėl to, pasak ambasados vadovų, jiems priekaištuoja ir Kongresas, ir Imigracijos tarnyba. Apie negrįžusiuosius JAV ambasada pradėjo rinkti duomenis, ir paaiškėjo, kad daugelis

LR

LIETUVOS SEIMO JUNGTINĖ FRAKCIJA PAKAITĖ PAVADINIMĄ

Lietuvos Seimo Jungtinė frakcija pakeitė savo pavadinimą ir sudėtį. Tai pranešta gegužės 19 d. Seimo plenariniame posėdyje. Ši frakcija dabar vadinasi Jungtinė Valstiečių partijos, Krikščionių demokratų sąjungos, Nacionalinės partijos "Jaunoji Lietuva" frakcija. Joje - 5 parlamentariai.

Reorganizuotos frakcijos seniūnas yra Rimantas Smetona, pavaduotojas - Albinas Vaižmužis. Frakcijai priklauso Kazys Bobelis, Stanislovas Buškevičius ir Ramūnas Karbauskis.

A. Vaižmužis ir K. Bobelis iš-

ėjo iš Nepriklausomos frakcijos, vadovaujamos Kazimiero Prunskienės. Valstiečių partijos lyderis A. Vaižmužis Eltai sakė, kad jis išjungė ir reorganizuotą frakciją, nes tikisi vaisingo darbo kartu su įstojuosiu į šią partiją R. Karbauskiu. K. Bobelio teigimu, jis perėjo į reorganizuotą frakciją, nes mano, kad jos narių interesai, ypač turint omenyje KGB byla, labiau sutampa.

K. Prunskienė Eltai teigė, kad jos vadovaujama Nepriklausoma frakcija išliks. Joje yra Seimo nariai Janas Mincevičius ir Janas Senkevičius. ELTA

KEIČIASI LIETUVOS SAUGUMO VADAS

Iš Valstybės saugumo departamento vadovo posto atsistatydino Jurgis Jurgelis. Apie tai buvo pranešta po p. Jurgelio ir prezidento Valdo Adamkaus susitikimo gegužės 13 d. Jurgis Jurgelis valstybės saugumo departamentui vadovavo 5,5 metų. Jurgis

Jurgelis pats sakė, kad jau išnaudojo savo galimybes šiame poste. Manoma, kad naujuoju saugumo vadovu taps Seimo Užsienio reikalų komiteto pirmininkas konservatorius Mečys Laurinkus. Jis valstybės saugumo tarnybai vadovavo 1990-1991 metais. LA

ĮŽEIDŽIANTI KRITIKA

"Naujosios sąjungos" vadovai pasipiktino Seimo pirmininko Vytauto Landsbergio žodžiais, kad jų sąjunga yra "naujoviška, senąją nomenklatūrą vienijanti partija". Advokato Artūro Paulausko įkurtos "Naujosios sąjungos" (socialliberalų) vadovai pareiškė, kad tokie Vytauto Landsbergio pareiškimai "yra sunkiai suvokiami sveiku protu ir įžeidžiantys". Pasak jų, didžioji sąjungos steigėjų dalis - anksčiau nedalyvavę politinėje veikloje, nepriklausę jokioms partijoms žmonės. Kalbėdamas apie "Naująją sąjungą" Tėvynės sąjungos konferencijoje, Seimo pirmininkas sakė, jog šios sąjungos atėjimas į valdžią per kitus Seimo rinkimus reikštų "trečiojo kompartijos ešelono atėjimą". LA

Pigūs vaistai - nebūtinai blogi, brangūs - nebūtinai geri

Kitados, kai vaistai kainavo juokingai mažai, žmonės jų pirkdavo daugiau negu reikia, o vėliau nereikalingus be didelės graužaties išmesdavo. Dabar i Lietuvos rinką beveik be jokių kliūčių veržiasi garsios ir visai nežinomos farmacijos firmos, tikinančios, kad siūlo geriausius ir veiksmingiausius gaminius. Šiuo metu, kai gydymo vaistais kursas kartais kainuoja dešimtis ir net šimtus litų, daugeliui iškyla klausimas - ar brangūs vaistai būtinai geri? Kaip elgtis žmogui, vaistinėje aptikusiam kelių firmų tuos pačius, tačiau labai skirtingomis kainomis parduodamus vaistus? Kas pacientui turi paaiškinti vaistų kainos ir jų veiksmingumo atitikimą?

Apie tai kalbamės su Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto Farmakologijos ir mikrobiologijos katedros profesoriumi, Vaistų informacijos centro viršininku Jurgiu Ramanausku.

- Vaistinių lentynų turinį daugiausia lemia trys faktoriai: valstybės vaistų pirkimo ir pardavimo gyventojams politika, valdžios ir gyventojų finansinės galimybės bei medicinos poreikiai. 1995 m. į Lietuvą buvo atgabenta 358 mln. litų vertės vaistų, iš jų gyventojams - 322 mln. ir maždaug 30 mln. litų vertės - ligoninėms. Iš šios sumos 130 mln. litų buvo kompensuota per Sodrą. Tai sudaro 40% šalies vaistų užsakymų. Visas šalies sveikatos apsaugos metinis biudžetas - apie 460 mln. litų. Taigi išlaidos vaistams sudaro 30% medicinos biudžeto - santykiškai labai didelę dalį. Tačiau imant išlaidas vienam gyventojui išeitų nedaug - maždaug 24 doleriai vienam gyventojui per metus, tuo tarpu Skandinavijoje vienam gyventojui išleidžiama apie 90 dolerių.

- Ar vaistų kainos visose šalyse vienodos?

- Netgi labai nevienodos. Pavyzdžiui, "Glakso" firmos rinitidino 100 tablečių Indijoje ir Nepale kainuoja 3 dolerius, Tailandė - 20-40, Šveicarijoje - 55, o Latvijoje - 44 dolerius. Palyginamosiomis kainomis Lietuvoje vaistai yra pigesni nei Latvijoje ir Estijoje. Pasaulinės sveikatos organizacijos (PSO) specialistų nuomone, vaistai brangūs ten, kur nėra vaistų politikos ir kai-

Mindaugas Kuraitis

nas reguliuojančių įstatymų. Suprantama, egzistuoja ir ekonominiai svertai - geriau didelius kiekius vaistų trečiojo pasaulio šalyse parduoti pigiau, nei visai neparduoti.

Lietuvoje vaistų užsakymą kontroliuoja ir formuoja prie Sveikatos apsaugos ministerijos veikianti kompensuojamų vaistų sąrašo parengimo komisija, į kurią įeina ministerijos, Sodros atstovai, gydytojai, ekonomistai. PSO rekomenduojamų vaistų sąrašė yra 211 rūšių vaistų, o mes Lietuvoje turime 352 kompensuojamų vaistų sąrašą. Šiame sąrašė gan daug vienodo poveikio skirtingų firmų vaistų. Kompensuojamą kainą komisija apskaičiuoja atmesdama aukščiausią ir žemiausią firmų siūlomą kainą. Šia kaina vaistai yra parduodami vaikams, invalidams, pensininkams ir asmenims, sergantiems tam tikromis ligomis, gydyti. Suprantama, farmacijos firmos labai stengiasi įsiterpti į valstybės kompensuojamų vaistų sąrašus, jos yra tiesiog priverstos savo produkciją siūlyti mažesnėmis kainomis. Sakykim, mes vaistui nustatėme 10 litų bazinę kompensuojamą kainą, o firma nori gauti už savo gaminį 20 litų. Į sąrašą mes šiuos brangesnius vaistus galime įtraukti, bet kas juos pirsks, jeigu kita firma siūlo tokio paties poveikio vaistus daug pigiau? Todėl valstybė ir ima reguliuoti kainas. Visa bėda, kad vaistinės suinteresuotos parduoti kuo brangesnius vaistus, nes tada joms lieka didesnis pelnas. Tarkime, vokiško cinko tepalo 35 g kainuoja 14 litų, o Lietuvoje pagaminto tokio tepalo 40 g - tik 51 centą. Abiejų preparatų veiksmingumas vienodas, o kaina skiriasi 20 kartų. Aišku, vaistinėms, kad jis geresnis ir veiksmingesnis. Antra vertus, ir vaistinės stengiasi apsirūpinti pigesniais preparatais, nes brangesni užsiguli, mažėja apyvarta, išaldomos lėšos. Užsienyje vaistų kainų politikoje nepaprastai aktyviai dalyvauja draudimo kompanijos, kurios suinteresuotos taupyti savo lėšas. Jos samdo geriausius ekspertus, kad ištirtų vaistų veiksmingumo ir kainų atitikimą. Anksčiau ar vėliau

Sodra taip pat bus priversta kruopščiau studijuoti siūlomų vaistų kainos ir veiksmingumo atitikimą, nustatyti kiek galima mažesnes kompensuojamas kainas. Tačiau vieno sąlygiškai brangaus preparato gali reikėti tik vienos tabletės per parą, o kito, sąlygiškai pigaus - 3-4 tablečių. Taigi suskaičiavus gali išeiti, kad brangius vaistus kartais pirkti labiau apsimoka.

- Kas privalo žmogui paaiškinti, kokie vaistai yra veiksmingiausi ir kartu pigiausi?

- Gydytojai privalo pacientui paaiškinti, kodėl vienas ar kitas vaistas skiriamas ir kaip jis veikia, kokie galimi padariniai. Esant didesnei vienodo poveikio vaistų pasiūlai, gydytojas turi atsižvelgti ir į paciento finansines galimybes. Brangūs vaistai - nebūtinai geresni už pigius.

- Neretai gydytojas nė neburbtelėjęs daktarišku braižu pavignuriuoja receptų blankuose ir viskas tuo baigiasi.

- Deja, nemažai gydytojų taip ir elgiasi. Pacientas turi teisę ir gali iš gydytojo išsireikalauti smulkių paaiškinimų. Medicinos ekspertai rekomenduoja 12 klausimų, kuriuos turi pateikti pacientas gydytojui. Aš savo studentams nuolat kalu į galvą, kad bendrauti su pacientais labai svarbu. Pažiūrėkite, kas darosi poliklinikoje: prie jautraus, išklausančio, pataršančio gydytojo durų - eilė, o prie kito durų - tuščia. Antra vertus, mūsų ligoniniai yra pernelyg kuklūs, patiklūs, o reikėtų būti aktyvesniems, nes dėl nežinojimo kartais pasitaiko tragedijų. Štai vienas ligonis, kuriam nuo artrito buvo skiriama įvairiausių vaistų, tačiau jie nepadėdavo, ėmėsi saviveiklos - iš anksčiau pirktų vaistų pasigamino, jo manymu, "veiksminga" kokteilį ir išgėrė. O tas kokteilis tiesiog suėdė skrandį, teko daryti skubią operaciją.

- Ką dar Lietuvoje būtų galima padaryti, kad vaistai atpigėtų?

- Kai kuriose valstybėse vaistinės populiariausias tabletes perka dideliais kiekiais ir vietoje jas supilsto į dėžutes ar buteliukus. Tokių vaistų kaina smarkiai sumažėja. Manau, kad ir Lietuvoje galėtume kai kuriuos reikalingiausius vaistus fasuoti vietoje.

Stabdomas investicijų įgyvendinimas

Kol kas niekaip nesusitaria Klaipėdos apskritis ir Kretingos savivaldybė dėl JAV kompanijos "Master Foods Lietuva" ir naujo šunų ir kačių maisto fabriko statybos. Klaipėdos apskritis pritaria fabriko statybai netoli Palangos 4 km nuo jūros kranto. Tuo tarpu Kretingos savivaldybė ir gyventojai mano, kad

fabrikas bus per arti jūros ir sudarkys Palangos kurorto kraštovaizdį. Kretingos savivaldybė siūlo kitas vietas toliau nuo Palangos, kur sąlygos statybai ir veiklai būtų panašios. "Master Foods" Kretingos rajone ketina investuoti 10 mln. USD ir sukurti 250 darbo vietų. Naują fabriką su sandėliais JAV bendrovė sta-

tytų privačioje žemėje. Su žemės savininke Irena Švermic-kiene "Master Foods" sudarė žemės nuomos sutartį 99 metams. Artimiausiam Kretingos rajono tarybos posėdyje turėtų būti nutarta dėl fabriko statybos, jei pritarimo nebus, projekto įgyvendinimas bus sustabdytas. **R**

Lietuvoje vis dar nemažai prekiaujama kioskuose

Lietuvoje 30% prekybos įstaigų vis dar sudaro kioskai. Estijoje ir Latvijoje prekybos kioskų beliko 22%. Išanalizavus prekybą, paaiškėjo, kad pastaraisiais metais Lietuvoje mažėja

prekybos vietų - nyksta mažos parduotuvės ir steigiasi dideli prekybos centrai. Tačiau kioskų per šiuos metus sumažėjo tik 4%. Estijoje didelių prekybos centrų yra 7%, Lietuvoje - 4%, Latvijoje

- 2%. Estijoje jau veikia 3 užsienio prekybos sistemos, Latvijoje - dvi, Lietuvoje kuriama pirmoji. Latvijoje vyrauja mažos maisto ir pirmojo būtinumo prekių parduotuvės - 24%, Estijoje jų yra 22%, Lietuvoje 27%. Lietuvoje pamažu steigiami dideli prekybos centrai, kurių žemininkai dažniausiai vietos verslininkai, tačiau rinkoje pasirodžius užsieniečiams prasidės įtempta konkurencinė kova. Tai akivaizdžiai įrodė užsienio bendrovių degalinės. Joms atsiradus, "Lietuvos kuras" ėmėsi pertvarkyti savo senąsias degalines, kurios dabar įrengtos taip pat puikiai, kaip ir užsieniečių. "Mažeikių nafta" savo degalines stato iš ilgaamžių ir labai kokybiškų statybinių medžiagų, sukūrė labai šiuolaikišką jų įvaizdį. **LR**

Ministro rūpestis - grąžinti vaikus į mokyklas

Naujasis Švietimo ir mokslo ministras Kornelijus Platelis vienu pagrindinių savo tikslų įvardijo sugrąžinti vaikus į mokyklas. Naujausiais ministerijos duomenimis, Lietuvoje švietimo įstaigų nelanko apie 7 tūkst. mokyklinio amžiaus vaikų. Mokyklos nelankančius vaikus vėl paskatinti siekti žinių pirmiausia bus mėginama gražiuoju. Tačiau, jei tai nepavyks, jau griežtesnėmis priemonėmis bus siekiama vykdyti Lietuvos įstatymuose apibrėžtą nuostatą, kad visi vaikai iki 16 metų turi lankyti mokyklą. Apklausos rodo, kad dauguma vaikų, nelankančių mo-

kyklos, tiesiog tingi mokytis ir, pasinaudodami demokratijos vaisiais ir tėvų nereiklumu, visai nelanko mokyklos. **LR**

Sustabdyta byla

Teisme sustabdyta žydų genocidu kaltinama buvusio Lietuvos saugumo policijos Vilniaus apygardos viršininko 90 metų Aleksandro Lileikio byla. Teisėsaugos pareigūnams pavesta išsiaiškinti, ar JAV Denverio senelių prieglaudoje gyvenanti Grace Montes yra ta pati Šifra Grodnikaitė, kurią nacių okupacijos metais išgelbėjo Aleksandras Lileikis. "Lietuvos ryto" korespondentas susitiko Denveryje su Šifra Grodnikaite, kuri papasakojo savo gyvenimo istoriją ir patvirtino, kad Aleksandras Lileikis išgelbėjo ją nuo mirties. Pats Aleksandras Lileikis šiuo metu labai silpnos sveikatos. Teismo posėdžiai vyko jam nedalyvaujant. **LR**

Sudarydami testamentus, nepamirškite geriausio draugo -

DARBININKO,

kuris kiekvieną savaitę skelbia naujienas lietuvių namuose

Afriką buvo išvykę keturi "Taurio" medžiotojų klubo nariai. Be kelionės išlaidų, kiekvienas medžiotojas dar turėjo sumokėti po 1200 USD už transportą, nakvynę namukuose, maistą, pirminį nušautų žvėrių apdorojimą, ginklų nuomą ir bušmenų pagalbą. Pusantros savaitės Pietų Afrikoje praleidęs buvęs Lietuvos Prezidentas buvo sužavėtas gerais Pietų Afrikos keliais, infrastruktūra ir sutvarkytu vandens tiekimu. Be medžioklės ūkių Algirdas Brazauskas aplankė ir Pretoriją bei Johannesburgą. **LR**

NEW JERSEY NEW JERSEY NEW JERSEY NEW JERSEY
SENTRY REALTY, INC. 33 E. Railroad Ave., Jamesburg, NJ 08831. Tel.: (732) 521-1611. FAX 732-521-0034. Jei norite pirkti namą, žemės plotą, komercinį pastatą ar nuomoti namą puikioje Centrinėje New Jersey dalyje, maloniai kviečiame kreiptis į NJ Licensed Real Estate agentę ZINERĄ A. MACYS (kalba lietuviškai). Namų tel.: (732) 521-5556 arba (732) 521-1916. Centrinė New Jersey dalis yra puiki vieta gyventi tiek jaunoms šeimoms, tiek pensininkams. Geros mokyklos. Patogus susisiekimas su prekybos centrais ir darbais. Gera žinoma pensininkų namų bendruomenės.

GALCHUS & GORDON, advokatai, patarnauja sekančiuose teisiniuose reikaluose: nelaimingi atsitikimai, nekiliojamas turtas, imigracija, DWI and all criminal. Virš 20 metų patirtis. Parūpinamas lietuvių k. vertėjas. Konsultacija nemokamai. Galchus & Gordon, 39-07 Bell Blvd., Bayside, NY 11361. Tel.: 718 229-2628.

JONAS V. STRIMAITIS, advokatas, patarnauja teisiniuose reikaluose, kurie liečia testamentą paruošimą ir jo vykdymą, o taip pat nekiliojamo turto pirkimą ar pardavimą bei įvairius reikalus, susijusius su mokesčių (tax) mokėjimu. Advokatas dirba Connecticut valstijoje ir kalba lietuviškai. 134 West St., Simsbury, CT 06070. E-mail: sigcycle@aol.com Tel.: 860 651-0261. Fax 860 651-8376.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laido tuves. Koplyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

BUYUS FUNERAL HOME. Mario Teixeira, Jr. laido tuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.). Tel. 344-5172. Paruošiamos garbingos laido tuves. Modernios koplyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliams pastatyti.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujoji vietoje - OHLETT-RUGIERE, Inc., 89-11 Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. Tel. 847-2323 (namų tel. 847-4477). Įstaigoj kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klientais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern, 1883 Madison St., Ridgewood, NY 11227. Tel. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA - Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia Radžiūnas, sav. - 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, NY 11368. Tel. 779-5156.

LAISVĖS ŽIBURIO radijas girdimas sekmdieniais 9 val. ryto iš KDM stoties 1380 AM. Romas Kezys, 217-25 54th Ave., Bayside, NY 11364. Tel. 718 229-9134 arba 718 428-4552. Fax 718 423-3979.

Lietuvos Krikščionišką DEMOKRATIJA ir jos spaudą paremkime dabar: pinigais, Unitrust, testamentais.
-Tax Exempt #36-2927289-
per:
Pope Leo XIII Literary Fund, Inc.
9050 Troy Avenue
Evergreen Park, IL, 60642
Fax/Tel. 708-636-9562 Klauskite informacijų

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI SUKURIAMI IR NEMOKAMAI PRISTATOMI I VISAS KAPINES
NEW YORK, NEW JERSEY
IR CONNECTICUT VALSTIJOSE.
ISTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINIŲ.

Fasolino MEMORIALS

66 - 86 80 ST. MIDDLE VILLAGE, QUEENS N.Y. 11379

PHONES (718) 326 - 1282; 326-3150
- TAI MŪSŲ VIENINTĖLE VIETA -
- GAUSI PARODŲ SALĖ -

KVEČAS JONAS
1933 + 1976

Vilniaus priešalkoholinė gydykla, kurioje devynis mėnesius gydomi žmonės turintys šią problemą
V. Kapočiaus nuotr.

Sėkminga medžioklė Pietų Afrikoje

Algirdas Brazauskas, baigęs Prezidento kadenciją, nuvyko medžioti į Pietų Afriką, ten jis sumedžiojo penkias antilopes,

šakalą bei du afrikietiškus šernus. Vienos nušautos antilopės gnu ragai įvertinti aukso medaliu. Algirdo Brazausko sumedžioti

laimikiai bus apdoroti Kauno zoologijos muziejuje. Prezidento žentui chirurgui Algiiui Usoniui, kartu medžiojusiam Pietų Afrikoje, pavyko nušauti zebra, kurio kailis vertinamas visame pasaulyje. Medžioklėn į Pietų

DARBININKAS

The Lithuanian Weekly
Published by Franciscan Fathers341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, NY 11207Editorial Office 718-827-1352
Business Office 718-827-1351
FAX 718-827-2964Publication No. USPS 148-360
ISSN 0011-6637Periodicals postage paid at Brooklyn, NY, Post Office
Subscription per year \$30.00. Single copy \$1.00.
Published weekly except 2nd and 3rd week in JulyPOSTMASTER: Send Address Change to:
DARBININKAS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207
— Redaguoja REDAKCINĖ KOMISIJA —
Rankraščiai talsomi Redakcijos nuožiūra

Sėkminių liepsnos

Krikščionybės praktikoje dabar populiariausia šventė yra Kalėdos - Kristaus gimimo šventė. Išganytojo gimimas yra aiškus ženklas, kad amžiais lauktas atpirkimas ateina. Ateities viltis visada labiau žavi, nei dabarties faktas.

Velykos - didingas ir tragiškas tos vilties įvykdymas. Didingas, nes žmonija atpirkta. Bet kokios aukos ir kieno aukos keliu ji atpirkta? Ne žmogaus, net ne geriausio žmogaus, bet Kristaus, Dievo-Žmogaus, kančios ir gyvybės auka. Ši auka grąžino žmogui laisvę iš nuodėmės ir Kristaus prisikėlimu nugalėjo gasdinančios mirties siaubą. Šiuo atveju Velykos labiausiai išreiškia krikščioniškojo tikėjimo tiesas (dogmas).

Mažiausiai dėmesio skiriama Sekminėms - Šv. Dvasios atėjimo šventei. Ji lyg pamišta, ypač dabar. Nors tai šventė to Dievybės atžvilgio, be kurio krikščioniškosios tiesos lieka atitrūkusios nuo gyvenimo; be kurio krikščionis virsta žodžių, ne darbų krikščioniu; be kurio krikščionys nustoja perkeičti gyvenimą ir patys ima netekti įkvepiančios dvasios.

Žmogaus bei visuomenės gyvenimo raidai Šv. Dvasios veikimas yra pats reikšmingiausias aktas, nes formuoja žmogų ir per jį gyvenimą. Nenuostabu dėl to, kad paskutiniu Lietuvos nepriklausomybės metu vysk. Pr. Būčys, prof. St. Šalkauskis, kun. St. Yla ir kiti buvo susirūpinę sukurti Šv. Dvasios sąjūdį, uždegti Sekminių liepsnas.

Apaštalas Lukas trumpai užsiminė apie Kristaus pažadą atsiųsti, "kas mano Tėvo pažadeta", ir tada apaštalai bus "aprūpinti galybe iš aukštybės" (Luk 24, 49). "Apaštalų Darbuose" sakoma, kad pažadas buvo įvykdytas per Sekmines, vadinas, penkiasdešimtą dieną po Kristaus prisikėlimo. Tą dieną apaštalai buvo drauge, ir "štai ūmai pasigirdo iš dangaus ūžimas, lyg kad kilstančio smarkaus vėjo, ir pripildė visus namus, kuriuose jie sėdėjo. Jiems pasirodė pasidalinę tarsi ugnies liežuviai, ir ant kiekvieno iš jų nusileido po vieną. Visi jie pasidarė pilni Šv. Dvasios ir ėmė kalbėti visomis kalbomis - taip, kaip Šventoji Dvasia jiems davė prabilti" (Apd 2, 2-4).

Šventosios Dvasios antgamtinis veikimas pasireiškė keliomis formomis. Šv. Dvasia apšvietė apaštalų protą - aiškiau jie suprato Kristaus mokslo tiesas, gavo išmintį pagal tas tiesas išspręsti kasdieninius tikėjimo klausimus. Šventoji Dvasia sustiprino jų valią, drąsą, ryžtą. Kaip apaštalai buvo išsigandę po Kristaus suėmimo - slapstėsi, išsigynę paties Kristaus. Po Šv. Dvasios atėjimo jie atgavo pasitikėjimą (ne savimi, bet Kristumi!), jie išėjo viešumon ir prabilo į susirinkusius.

Šv. Dvasia uždegė jų meilę - tarpusavio meile, meilę ne tik žydams, bet kiekvienam žmogui, krikščionybę išnešant už tautos, rasės, valstybės ribų, už amžiaus formų. Bet Šv. Dvasia negarantavo nė apaštalams, kad jų kalbos nebus priimtos patyčiomis (jie esą "nusigėrę saldžiuoju vynu" - Apd 2, 13). Negarantavo, kad jie neturės aukotis, kentėti ir net mirti nuo smurto. Tokia yra Kristaus ir jo sekėjų tragika. Bet tik tuo būdu jie gali turėti naujos vilties - perkeitę pasaulį.

Sekminėse apaštalai malda sutiko Šv. Dvasios atėjimą. Nuolankia malda dabar maldaukime Šv. Dvasios dovanų, taip reikalingų mūsų dienoms.

JAV-jose prasideda kampanija prieš Lietuvos priėmimą į NATO

"Istorinė klaida", "Mirties smūgis gležnai Rusijos demokratiškai", "Branduolinio karo provokavimas" - tokiais, beveik pasaulio galą skelbiančiais, žūkiiais JAV senatą mėgino paveikti NATO į Rytus plėtimo priešininkų koalicija Amerikoje. Joje vietą rado kairieji ir dešinieji, liberalai ir konservatoriai, antikomunistai ir komunizmo teisingieji, rimti žmonės ir globalistinio "žydų-masonų sąmokslu" atradėjai.

Ši koalicija patyrė skaudų pralaimėjimą, kai JAV Senatas didelę balsų daugumą pasisakė už Lenkijos, Čekijos ir Vengrijos priėmimą. Tačiau koalicija nemano demobilizuotis. Ji pradėjo naują kampaniją prieš, jos žodžiais, "dar baisesnę provokaciją" - planus priimti Baltijos valstybes į NATO. Perspėjama, kad jų priėmimas "pristumtų NATO tankus" prie pačios Rusijos sienų ir pakirstų užsimezgusį Washingtono-Maskvos bendradarbiavimą.

Į tą "No, No, NATO" operetės chorą įsijungė ir Niksono Centro pirmininkas Dimitris Simes, anksčiau pasisakęs už Baltijos valstybių nepriklausomybę ir Lenkijos, Čekijos bei Vengrijos priėmimą į NATO. Buvęs sovietinis politologas, Simes emigravo į Ameriką dar prieš Sovietų Sąjungos subyrėjimą.

New Yorko dienraštyje "Newsday" gegužės 7 d. išspausdintame straipsnyje "NATO nebeturėtų toliau stumtis į Rytus" Simes tvirtina, jog yra esminis skirtumas tarp dabar patvirtintų trijų valstybių priėmimo ir nepaprastų išlaidų bei rizikos, kurių pareikalautų Baltijos valstybių ar Ukrainos įsijungimas į NATO. Kodėl? Jos turi tūkstančius mylių bendros sienos su Rusija. Be to, nepaisant diplomatinės pažangos, Estiją ir Latviją tebekamuoja neišspręsti nesutarimai su Rusija - teritoriniai klausimai, rusų mažumos traktavimas.

Politologas sutinka, kad Rusija dažnai perdeda rusakalbių diskriminavimą Latvijoje ir Estijoje. Ir vis dėlto diskriminacija vykdoma kaip oficiali politika. Šimtai tūkstančių rusų tose šalyse, įskaitant ten gimusius, po nepriklausomybės paskelbimo bematant neteko teisės balsuoti

ir tapo "antrarušiais piliečiais". Todėl, perspėja Simes, rusai į Latvijos ir Estijos įstojimą žiūri visai kitaip negu į Čekijos ar Lenkijos. Milijonai rusų tose šalyse piktnasi savo giminių ir draugų "persikiojimu" tose Baltijos šalyse. Jų priėmimas į NATO beveik visų rusų būtų palaikytas "priešišku geopolitišku veiksmu".

"Dar blogiau, - tęsia autorius, - Estijos ir Latvijos neįmanoma apginti įprastiniais ginklais. Jis per mažos ir per toli. Vienintelė NATO išeitis būtų panaudoti branduolinius ginklus. O tai priverstų prie abipusių atominio grasinimų". Ar JAV administracija tuo tikisi sutvirtinti Europos saugumą?

Simes priduria, kad Maskvai daug lengviau panaudoti sankcijas ir ekonominį spaudimą prieš Baltijos valstybes, negu prieš Vidurio Europos šalis. Ar tokio atveju Vakarai yra pasiruošę sankcijų spaudžiamas šalis paremti bili-

Lietuvos lenkai mažiausiai nutautėję

Lietuvos lenkai labiausiai iš kitų, gyvenančių buvusios Sovietų Sąjungos respublikose, išsaugojo savo tautiškumą. Apie tai rašo lenkų savaitraštis "AWS". Lietuvoje lenkiškai kalba 84%, Baltarusijoje - 13.3%, o Ukrainoje - 12.5% lenkų. Solidarumo rinkimų akcijos savitraštis pažymi, kad Lietuvoje leidžiama lenkiška spauda, veikia meno kolektyvai, lenkiškos mokyklos. Tačiau, pasak savaitraščio, lenkų jaunimas

LR

Česlovas Milošas - "didžiausias amerikiečių poetas"

Balandžiui baigiantis, Claremont mieste, Mc Kenna koledže, keturias dienas užtrukusios konferencijos dalyviai mėgino aprėpti neaprepiamą Česlovo Milošo kūrybos pasaulį. Pakartotinai pasigirsdavo klausimas: ar įmanoma susumuoti rašytoja, kurio poetinė karjera apima didžiumą šimtmečio ir kuris taip pat politinis filosofas, tautos didvyris, literatūros kritikas, puikus eseistas, ir - nors jis tai paneigtų - geras romanistas? Jau žengdamas

daugiausia pasitenkina viduriu arba pradiniu mokslu ir pagal išsilavinimą yra smarkiai atsilikęs nuo lietuvių, rusų ir žydų. "AWS" teigia, kad 74% Lietuvos lenkų dirba fizinį darbą, o 20% - žemiausią protinį darbą. Pasak savaitraščio, lenkai yra vienintelė tautinė mažuma Lietuvoje, kurios procentas mažėja. Per pastaruosius 30 metų jis nukrito nuo 8.49 iki 7.02% gyventojų.

ir nesvarbūs". Buvęs JAV poetas laureatas Robert Hass, išvertęs daugelį Milošo poemų, jį priskyrė prie pačių geriausių apie 2-ji Pasaulinį karą rašiusių poetų. Anot Hass'o, politiniai poetai paprastai autoritetingai liudija, eiluoja herojiškais rezistencijos mostais, apraudo aukas. Milošas nuo visa to nusisuko ir nukreipė savo žvilgsnį į atakuojamas vertybes.

Amerikiečių literatūrologė Madeline Levine Milošo kūrybą pavadino "daugialypiu tarptautiniu romanu apie 20-tą amžių - romanu, kokio dar niekas nebuvo parašęs ir greičiausiai neparašys". Adam Michnik, "Gazeta Wyborcza" redaktorius, vienas "Solidarumo" sąjūdžio vadovų, taip paaikškina Milošo svarbą anksatyvojo devinto dešimtmečio lenkų laisvės sąjūdžiui: "Kaip katalikams, mums, lenkams, visad reikia šventosios trejybės. 1980 m. mes turėjome popiežių, ant-rasis buvo Lech Walesa. Reikėjo trečiojo. Ir lenkų Dievas, kuris myli Lenkiją, Milošui padėjo gauti Nobelio premiją". Milošo kūrybą nagrinėjant, neišvengiamai iškyla ir Lietuvos vardas. Apie tai išsamiai kalbėjo

(nukelta į 5 psl.)

Marcijona Kojelienė

MANO
PRISIMINIMAI

5

Kostelis nežinojo, ką ir kaip daryti. Ateis pas mus į Vieکشnelius, pabus ir vėl grįžta pas savo šeimą. Savo šeimą labai mylėjo. Ji iš Telšių buvo persikėlusį Drukeniškes, motinos ūkį. Ten buvo ir žmonos sesuo Kazlauskienė su vyru. Daug žmonių, susispaudę. Kostelis pradėjo ieškoti darbo. Nuėjo į Kolainius gauti zakrastijono darbą. Bet ta vieta buvo užimta. Tai išėjo į Luokę mokytojauti. Ten visi buvo geri žmonės, savi. Tai buvo 1944-aisiais. Dirbo visą žiemą. Po darbo eidavo pas mus nakvoti (5 km), o rytą vėl į darbą. Žiemą per pusnynus klampoti nebuvo lengva. Dienos trumpos. Tamsoje išeidavo, tamsoje grįždavo. 1945-aisiais iš Telšių į Luokę atsiuntė Alfą. Įkūrė ambulatoriją. Čia dirbo daktaras, akušerė ir sanitarė. Kosteliui lengviau - galėjo pas brolių pernaktuoti. Bet Alfą Luokėje neilgai buvo, gal du mėnesius. Išsiuntė į Vilnių. Lenkams išvažiavus, Vilniuje trūko gydytojų. Kosteliui vėl reikėjo klampoti į namus. Šeštadieniais važiuodavo arkliai ir į namus parsiveždavo vieno mokytojo šeimą į pirtį. Jie nusiplaudavo, pernaktodavo. Buvo su Kosteliu geriausi draugai. Turėjo vieną vaikutį, Algį. Toks malonus, kaip mergaitė. Mokytojo pavardė buvo Knyva. Labai maloni visa šeimynėlė, iš geros šeimos kilę. Ir dabar vis užaina manęs aplankyti (apie 1971).

Kostelis dirbo iki pavasario, gal gegužės mėnesio. Pradėjo skaudėti ausį. Viena ausim pradėjo silpniau girdėti. Vieną dieną nutarė eiti

į Telšius pas daktarę Purtokaite, galvos daktarę. Ten išbuvo kokia savaitė. Parėjo penktadienį, o šeštadienį išėjo pas savo šeimą. Palydėjau už sodo per dobilieną, ir nuėjo. Sako, reikės užėiti pas Antaną (Antanas Kojelis, dėdė, gyveno už kilometro). Eisiu per Spukaičius, bus tiesiau. Palydėjusi grįžtu. Žiūriu, prisodinę juodųjų serbentų pagal akmenis į kalną visą eilę. Apraišijęs medelius, kad niekas nenulaužtų. Mes turėjome juodųjų serbentų didelius krūmus pakalnėje. Kostelis atskyręs iš jų ir pasodinęs. Tai buvo paskutinis vargšo darbas Vieکشneliuose.

Aš sustojau paravėti kopūstų rasodą ir žiūrių - pro mane praeina du enkavedistai. Vienas šautuvą ant pečių, o antras, matau, užpakalyje po švarku pakabinęs brauniką. Po du retai vaikščiojo. Visada būriais. Čia jau kas nors ypatinga. Jie į namus įėjo pro virtuvę, o aš iš paskos. "Kur šeimnininkas?" - mane klausia. A. a. Jokūbėlis gulėjo mažajame kambariuke šalia virtuvės. Aš atidariau duris ir pasakiau, kad tavęs kas tai ieško. Išėina atsikėlęs iš miego, suvargęs, ir aš sakau: "Nu, ot - čia mūsų šeimnininkas". Aš pati atsisėdau ant virbų, pamestų prie krosnies durelių. Aš mėgdavau ant virbų sėdėti. Čekistai susėdo už stalo, o Jokūbėlis prie stalo prieš juos. Jie pradėjo: "Mes atėjome pas jus paklausti, gal darbininkų reikia. Mes galėtume prisijusti". Aš tuoj atsiliepiu, kad nereikia. Jau bulvės pasėtos, ir kiti darbai gerai eina. "Kur sūnus?" - klausia. Aš sakau, kad išėjo į Telšius, ausis pradėjo skaudėti. Jie vėl apie darbus, ir vėl apie Kostelį. Klausia, kur ano žmona. Aš sakau, kad vestuvės buvo Kaune, o kur dabar, - gerai ir nežinau. Tada ir Jokūbas suprato mano atsakymus ir pridėjo, kad Kostelio žmona, rodos, šilaliskė esanti. O jie ir vėl apie ūkio reikalus, ir vėl apie Kostelį. Galų gale išėina. Jokūbas išleidžia, kaip svečiai paprastai išleidžiami. Ir aš iš paskos einu. Rodau pasėtas bulves ir sakau, ką kitą sėsimė.

Jie nuėjo, o mes su Jokūbu kalbame, kad ieško Kostelio. Jis sako: "Gerai, kad tu supratai. Aš būčiau sakęs, kad darbininkų reikia". Jokūbas nežinojo, kad sūnus išėjęs, bet mes nutarėme važiuoti ir Kostelį išpėti, kad pas mus nepareitų. Bet dar neuėjau pas Garbališkių, iš kurios pusės tie du enkavedistai atėjo. Ana man sako, kad buvo užėjęs visas būrys su šautuvais. Klausinėjo apie

Kostą, ar jis namuose, kas šeimnininkauja. Paskui kiti nuėjo į pakalnę ir sugulė į griovį, o du atėjo pas mus. Jei Kostelį būtų radę, tie du būtų sušvilpę, ir visas būrys būtų atbėgęs. Jie taip visada darydavo.

Vieną kartą pas mus atėjo visas būrys ginkluotų. Nešiojo pasirašyti padėkos laišką Stalinui, kad priėmė Lietuvą į Sovietų sąjungą, tai yra, kad prisijungė. Reiškia, mes prašėme. Namuose nieko nebuvo. Aš ką tai darže dirbau, kiti buvo prie ežero laukuose. Kai pamačiau, kad keli įėjo į namą, ir aš parėjau. Jie man pradeda kalbėti apie laišką, kad pasirašytum. Tuo tarpu įeina Stasiukas (mūsų buv. tarnaitės kuprotas sūnus, gal 13-14 metų, labai geras) ir sako, kad ant kėdės turi būti pakabintas Vyto švarkas. Vyta buvo pabėgėlis iš Šiaulių. Aš pradėjau švarko ieškoti. Aš sakau, kad kažkas paėmė. Vienas išėjęs laukan sušvilpė ir nuo Karsoko atbėgo būrys ginkluotų. Pradėjo mane pulti, man duoti per galvą. Iš kažkur atsirado Elzelė (duktė), ir ji už mane stoja. Tada enkavedistai puola ją. Aš į tarpą, stoju už Elzelę. Šaukiu, kad aš kalta. Stasiukas nubėgo prie ežero ir pasakė Vytui, kad nėra švarko. Tas parbėgo ir rodo, kur švarkas buvo pakabintas. Tada jie Vyta pastato prie sienos ir puola mušti. Aš vėl puolu į tarpą ir šaukiu, kad "ja vinavata" (aš kalta - rus.). Man lengviau pačiai nukentėti, nes aš tą peklą sukėliau. Tuo tarpu įeina ciocelė (Jokūbo sesuo, pas mus gyveno) ir sako, kad ji tą švarką įnešusi į savo kambarį. Mat pamačiusi, kad į tuščius namus ateina bolševikai, tai švarką paėmusi pas save. Dėl to pakilo tokia pekla. Galėjo mus visus iššaudyti. Užmiršo ir apie laišką. Paliko nepasirašytas. Išeidami, užėjo į svirną kur buvo Jokūbas. Paireikalavo paso. Pase buvo 30 rublių. Pasiėmė. Taip ejo bandomis, plėšikaudami, gąsdindami, šaudydami. Visą laiką baisu buvo, kol gyvas Stalinas. Ir Vilniuje kasnakt tikrindavo pasus, ar kas negyvena neužsiregistravęs.

Tas būrys buvė ir su Kosteliu, jei būtų radę. Iš griovio būtų supuolę žaibo greitumu. Vėl grįžtu prie Kostelio.

Kai išėjo tie banditai, kurie klausinėjo mus, ar nereikia darbininkų, sakau Jokūbėliui, kad reikia važiuoti pas Kostelį ir išpėti, (nukelta į 4 psl.)

Czeslaw Milosz

SUSITIKIMAS

Važiavome prieš rytą per užšalusius laukus,
raudonas sparnas kilo, dar naktis.

Staiga prieš mus prabėgo zuikis,
o vienas mūsų parodė jį ranka.

Tai buvo jau seniai. Šiandien nebegyvena
nei zuikis tas, nei tas, kurs jį parodė.

Meile mano, kur yra ir eina kur
rankos švitėjimas, bėgimo linija, grumsto šlamėjimas -
ne liūdnas klausiu, susimąstęs.

Aristokratiškojo tolerantiškumo
atšvaitai

Saulius Pivoras

Mūsų gyvenime per pastaruosius metus, atrodo, vis labiau nyko tolerantiškumas, atsirado "stipriųjų" kultas, savieji buvo griežtai atskiriami nuo svetimųjų. Siekiant suprasti tolerantiškumo socialines bei kultūrinės prielaidas, pravartu pasiknaisioti praėjusių laikų tolerantiškumo lobynuose, kurie, deja, nėra labai turtingi. Juo vertingiau tai, ką mes ten randame.

Iprasta manyti, kad liaudis ikūnijo tikrąjį ir autentiškąjį lietuvių tolerantiškumą. Bet tai, ko gero, ne tiek faktas, kiek romantiška iliuzija. Dar mūsų etnografinės pradininkas L. Juzevičius pastebėjo, kad valstietis "kito tikėjimo žmogui niekad prie vieno stalo su savim valgyti neleis". O aktyviosios sąmoningos pakantos modelis, kurį Lietuvos senoji elito saulėlydžio dienomis puoselėjo geriausi aristokratai, yra beveik visai pamirštas.

1860 m. liepos 2 d. laiške J. Kraševskiui Mikalojus Akelaitis aistringai ir nepakančiai reiškė savo pasipiktinimą: "Trakai! Dabar sugriuvę, apleisti ir dvigubai išniekinti!.. Šalia puikių menų, po kurias vaikščiojo Gediminas, Kęstutis, Vytautas, gretimose saloje kyla schizmatikų kryžius, pastatytas grafo E. Tiškevičiaus rūpesčiu, - nejaugi tai ne išniekinimas?! Miestelyje rėpso purvinos lūšnos, kuriose gyvena karaimai, totorių giminė, - ar tai ne kitas išniekinimas?! Čionai jau neišgirsi lietuvių kalbos, nė vienas padavimas nepasieks Tavo ausies, nes čia sėdi svetimas ant svetimos sau žemės". Žodžiu, neįmanoma pakeisti kultūrinio svetimumo, jo teisės egzistuoti šalia to, kas pripažįstama visiškai savastimi. Tada net ir niekaip Lietuvai pakenkti negalėjusiems karaimams kliūdavo. Grafas Eustachijus Tiškevičius panašų radikalizmą pasiepė pastaba, kad tariai demokratai kiekvieną, turintį nosinę, vadina aristokratu ir siekia visus tokius išgalabti. Vienas iš žymesnių žemaitijos diduomenės žmonių, Telšių pavieto maršalka Vladimiras Gadonas apie XIX a. vidurį tvirtino, kad jokiomis pastangomis nepavyks užslopinti žemaitių kalbos ir papročių. V. Gadonas savo visuomeniniui Telšių pavieto mokyklų garbės prižiūrėtojo darbu rūpinosi labiau už atitinkamus apmokamus pareigūnus. Šis aktyvus valstiečių švietimo ir baudžiavos panaikinimo šalininkas artimai draugavo su kunigaikščiu Adomu Jurgiu Čartorskiu, parašė ne tik pagarsėjusį "Žemaitijos kunigaikštystės aprašymą", bet ir knygelę, kurioje aptarė žydų pilietinės integracijos į Lietuvos visuomenę sąlygas. Kaip integracijos sąlygas jis

paminėjo abipusius išpareigojimus, tradicijų gerbimą ir pareigų kraštui, kuriame gyvenama, vykdymą. Bene subtiliausi tolerantiškumo garsėjo trys broliai grafai Tiškevičiai - jau minėtas Eustachijus, taip pat Konstantinas ir Mykolas. Visi jie turėjo mokslinių interesų ir išskirtinį kultūrinį skonį, visi parašė ne vieną knygą. Eustachijus Tiškevičius rašė ir apie Borisovo apylinkių baltarusių folklorą, ir apie gerbtiną Biržų krašto valstiečių prisirišimą prie lietuvių kalbos. Jis pareiškė ir tai, kad žydų riksmas (amžininkai žydų bendravimą laikė labai triukšmingu) - neatskiriama Vilniaus kultūrinio gyvenimo dalis. Konstantinas Tiškevičius uoliai ir labai domėjosi liaudies dainomis, jas užrašinėjo ir kaupė. Jis nesivaržė lankyti valstiečių trobose, stengėsi pelnyti jų pasitikėjimą ir palankumą. Jis net nedrįso kasinėti pilkapių prie Stachų kaimo, nes vietiniai totoriai laikė tą vietą šventa, o prietaringų kaimiečių palaikytas antikristų, sielojosi dėl tokio tamsumo. Konstantinas Tiškevičius vienas pirmųjų XIX a. susidomėjo Mažosios Lietuvos gyventojais lietuvininkais ir jų materialine kultūra. Mykolas Tiškevičius garsėjo kaip aistringas keliautojas ir kolekcionierius. Savo kelionių po Egiptą dienoraštyje jis smerkė fanatizmą ir prietarus. M. Tiškevičius išvadino fanatiku Egipto valdovą Abbas Bašą, kuris esą nieko nenuveikė krašto labui, be pagrindo vengė ryšių su krikščionimis. Jis apgailestavo ir piktnosi, kad Egipto valdžia nesaugo savo kultūros paveldo, kurį naikina laikas ir nesupratingi žmonės. M. Tiškevičius aprašė musulmonų šventojo kapą, kuris gydas nevaisingumą. Keliautojas baisėjosi, kad kai kurios moterys, kurių maldų šventasis neįklausė, iš fanatizmo, tikėdamos klaidingu prietaru, laukia traukinio ir vien plonais ilgais marškiniais prašliaužia virš verdančių garvežio katilų, nes taip manosi išgydiančios nuo savo ligos. Bet dažniausia jos tik nusiplikė ir nudegė. Jis džiaugėsi, kad augant civilizacijai, fanatizmo mažėja. M. Tiškevičiaus sugebėjimas jausti įvairovę ir jos nesuprastinti, be abejonės, buvo su-

Česlovas Milošas - "didžiausias
amerikiečių poetas"

Česlovas Milošas

(atkelta iš 3 psl.)

Tomas Venclova. Pasak jo, "dėl savo nepaprastos praeities, neįprastinės kalbos, ir dėl ryškių pagoniškus bruozus išsaugojusios tautosakos Lietuva visad buvo viena iš egzotiškiausių ir labiausiai mitologizuotų Europos dalių,

'kitoniškumo' įsikūnijimas". Tačiau jos sostinė Vilnius taip pat buvo mokslų centras, 'savotiška mažesnė Aleksandrija, pasižyminti kalbų, papročių ir istorinių erų įvairybė".

I tą Vilnių, į Lietuvą, pro geležinę uždangą sugebėjo prasi-

skverbti ir Vidurio-Rytų Europoje uždraustieji Milošo raštai. Venclova prisiminė, kaip okupacijos laikais jis susirinko Milošo autobiografiją, kuri jam buvo po puslapį persiūsta laiškais. Pridengti nekalbėti atrodančiu viršeliu, tie susiūti puslapiai keliavo iš rankų į rankas. Tą knygą ant suolo Paneriuose skaitydami, Venclova staiga susivokė, kad poetas rašo apie tą patį Nerio pakrantės kampelį.

Milošui, anot Venclovos, toji upė ir tas dangus bylojo apie "neatšaukiamą nuteisimą" (t. y. tremtį). Lietuvis poetas tačiau juose išūrė "blyšką vilties šviesą". Jo viltį pažadino patsai faktas, kad Milošo knyga pagaliau atrado kelią į savąjį miestą.

Venclova pridūrė, kad po kelių dešimtmečių jo viltis tapo tikrove - Lietuva vėl atgavo nepriklausomybę. Tai, jo žodžiais, galima aiškinti Dievo valia ar istorijos dėsniais. Tačiau gal teisingiausia būtų tai priskirti laisvais pasiryžusiems būti žmonių valiai. Aš tai taip pat priskirčiau Milošo parašytoms knygoms, - kalbėjo poetas.

Visų tų aiškinimų, analizių, liaupsių patsai Milošas klausėsi beveik nepraverdamas burnos. Jis tepabilo paskutinįjį konferencijos vakarą, skaitydami savo eiles. Įžanginiame žodyje jis pakartojo savo tikėjimą Amerika, kaip "poezijos šalimi". "Pati poezijos prigimtis", pareiškė jis, "priešinasi žiniasklaidos skleidžiamam dvasios niokojimui".

A.L.

cija, ir jis visados lieka ekscentriškas, egzotiškas. Jis vertingas, nes unikalūs. Unikumas - gelmė. Autentiškas daiktas jį atveria atidžiam stebėtojų. Nuo daiktų kolekcionavimo nesunku pereiti prie žmonių ar tautybių "kolekcionavimo", t. y. jų stebėjimo, tyrinėjimo ir gerėjimo jais tokiais, kokie jie yra. Iš čia ir tolerancija, ir taktas. Be to, didelių kolekcijose buvo kaupiamos ne tik pasaulinės retenybės, o ir įvairių Lietuvoje gyvenančių socialinių sluoksnių ir tautybių kultūros artefaktai.

Bet ramiai ir įdėmiai stebėti gyvenimą geriausiai iš tikrųjų sugebėdavo aristokratai. Pagaliau ir aristokrato salonas ugdė tam tikrą pakantumo skirtingiems pomėgiams nuostatą. Kas mėgo muziką, tas jos ir klausėsi, kas - piešinius, tas sklaidė daugybę išdėstytų albumų; įvairius laikraščių skaitė tie, kuriuos domino politika arba politikos dalykai. O kas norėjo valandą kita patiginiauti, tas vaikštinėjo po parką. Valstiečių gi kasdienybė buvo labai apribota. Atokvėpi jie rasdavo savuosiuose pasilinksminimuose, žaidimuose, kurie vis tik turėjo tikslas taisykles. Tad laisvei, be kurios tolerancija neįmanoma, jų elgsenoje tiesiog nebuvo vietos. Ne visada buvo pasitenkinama tik

pasyviu tolerantiškumu kaip idėja. Nemažai senųjų Lietuvos didikų palikuonių palaikė vadinamuosius litvomanus. Grafo Vladimiro Zubovo dvaruose savo susirinkimus rengdavo varpininkai. Aleksandras Tiškevičius rašė peticijas carinei valdžiai dėl lietuvių spaudos draudimo panaikinimo. Grafaite Marija Tiškevičiūtė pati ėmėsi knygnešystės, Laumės Lelivaitės slaptyvardžiu rašinėjo ir lietuvių spaudai. Kai kurie aristokratai puikiai suprato žmonių socialinių-ekonominių skirtumų sąlygojamas blogybes. Buvo net tokių, kurie pagarsėjo simpatijomis socialistams. Kiti elgėsi labiau pagal išgales. Antai kunigaikštienė Magdalena Radvilienė skyrė nemenkas pinigų sumas lietuviams ir baltarusiams vargšams šelpti. 1912 m. ji fundavo bažnytelę Londone su sąlyga, kad pamaldos joje vyktų vien tik lietuvių kalba. Labdara, beje, buvo nuo seno aristokratų gerbiamas paprotys. Buvo įprasta testamentu skirti dalį pinigų vargšams. Pavyzdžiui, grafas Ignas Morykonis savo testamentu įsteigė 12,000 sidabro rublių fondą, iš kurio procentų turėjo būti teikiamos pašalpos stichinių nelaimių ištiktiems valstiečiams, išlaikomas felčeris ir

(nukelta į 6 psl.)

Šventoriuje po šv. Roko atleidų

R. Požerskio nuotr.

MENO NAUJIENOS

- Nuo gegužės 8 iki rugpjūčio 24 d. JAV, Chicagoje esančiam Balzeko lietuvių kultūros muziejuje veikia Detrote gyvenančio skulptoriaus Roberto Sestoko darbų paroda. Chicagoje leidžiamas laikraštis "Lietuvių balsas" informuoja, kad tai - pirmasis pripažinto menininko susitikimas su lietuviais meno mėgėjais. Dailininko R. Sestoko senelis atvyko į Detroitą šimtmečio pradžioje. Skulptorius gimė 1946 m., studijavo Detroito meno akademijoje. Jis yra žinomas JAV urbanistinės tematikos tapyba bei geležies skulptūromis, kurioms kurti naudoja kabelius, pamestus automobilių numerius, sulamdytas skardines, medžio gabalus ir pan.

- Lietuvos Generaliniame konsulate New Yorke gegužės 18 d. atidaryta Lietuvos juodosios keramikos meistrų Lino Bekevienės ir Levo Bekero kūrybos paroda. Ją suruošė Lietuvos Generalinis konsulas, talkinant iš Lietuvos ta proga atvykusiai Linai Bekerienei. Viena jos paroda, beje, sulaukusi itin gyvo žiūrovų dėmesio, jau įvyko New Yorko Lietuvių kultūros Židinyje. Gegužės gale kita šių lietuvių menininkų paroda bus pristatyta Chicagos Balzeko Lietuvių kultūros muziejuje bei fotomenininko A. Kezio "Galerijoje".

- Garsūs rusų rašytojas A. Solženicynas yra įsteigęs savo vardo literatūrinę premiją - 25 tūkst. JAV dolerių, kuri skiriama už aukštos meninės vertės kūrinį, sukurta porevoliuciniiais metais (premią gali būti skiriama ir po mirties) - už tėvyninės literatūros saugojimą ir sumanų jos tradicijų vystymą, už indėlį į Rusijos savipažinimą. Pirmuoju premijos laureatu tapo Vladimir Toporov, mokslininkas, akademikas, filologas, kultūrologas, daugiau negu 1200 publikacijų, 25 monografijų apie F. Dostojevskį, I. Turgenevą, N. Karamziną, A. Achmatovą, A. Bloką, poetiką ir mitologiją autorius, kuriam šiemet sukanka 70 metų.

- 60 nacionalinės Belgijos operos "La Monnaie" dainininkų buvo specialiai mokomi šokio - jie dalyvauja naujame C. Monteverdi operos "Orfėjas" spektaklyje, kurį režisavo žymioji amerikiečių šokių avangardistė Trisha Brown.

- Vienas žymiausių Prancūzijos džiaz muzikų Michel Petrucciani ketina atidaryti tarptautinę džiaz mokyklą. "Džiazas miršta. Aš noriu sukurti terpę džiazui", - parašė jis dienraščiui "Le Figaro".

- Šešiasdešimties geriausių šio šimtmečio muzikos kūrėjų - B. Bartoko, P. Boulezo, J. Cage, G. Mahlerio, A. Schoenberg, I. Stravinskio, D. Šostakovičiaus, A. Weberio ir kitų rankraščiai ir laišškai eksponuojami New Yorko Pierpont Morgan bibliotekoje.

- 2,5 milijono JAV dolerių - už autportretą. Už tokia sumą New Yorko "Christie" aukcione buvo parduotas Andy Warhol'o kūrinys, kurio pagrindas - paties menininko 1966 m. fotografija. Tai - didžiausia suma, kada nors sumokėta aukcione už popmeno kūrėjo autportretą.

- Gegužės 10 d. Panevėžyje mirė 78-tuosius metus ėjęs, vienas ryškiausių šio krašto dailės patriarchų Albertas Stepanka.

Škaitytojai rašo "Darbininkui"

Lilės Mačiūnienės "Sūnus" buvo vienas iš rašinių "Darbininke" - ir gerai parašytas, ir jaudinąs savo turiniu. Tai motinos meilė ir jos skausmas padarė šį rašinį šedevru, kuriame sūnaus, a. a. Jurgio, asmuo, toks įdomus ir tragiškas, pasilieka ne vien jo motinos atmintį.

Ačiū redaktoriui J. Kelerui už įdomių rašinių parinkimą.

A. R.

Apie šmeižtus ir Miami Lietuvos klubą

1998 m. balandžio 24 d. "Darbininko" Nr. 17, skyrelyje "Škaitytojai rašo "Darbininkui", idėtas Broniaus Liskaus straipsnis "Padovanosime ar išsidraskysime? Geriau pastatykite paminklą Lietuvos ateičiai". Perskaičiau šitą rašinį - jau antrame laikraštyje tikras šmeižtas. Noriu paklausti viešai Bronių Liskų, iš kurio žinyno ištraukė tokias neteisingas žinias apie Miami Lietuvos klubą.

Taip, klubo pastatas paruoštas pardavimui, pagal narių nubalsavimą, nes jau nėra kitos išeities, paliko aktyvių narių apie 30-33, daugiau yra užregistruota popieriuose, bet jau jie, kaip ir B. Liskus, nepajėgūs. Nedalyvauja susirinkimuose nei parengimuose ir, laikui bėgant, tokių narių neužilgo bus dar daugiau.

Kaip ir visuose telkiniuose mūsų karta mažėja, taip ir Miami Lietuvos klube sumažėjo ligi minimumo. Tat atėjo laikas klubo pastatą parduoti, nes nuosavy-

bės negalima išlaikyti dėl susijusių didelių išlaidų. Klubo visoms sąskaitoms padengti vieniems metams reikia \$10,000 - \$12,000. Mažas skaičius nepajėgių narių negali išsimokėti, nes nėra pakankamai parengimų, kurie sukeltų pinigų klubo išlaikymui. Nuo 1993 m. iki 1997 m. pradžios buvo 136 nariai. Paskui ištirpo pinigai, nariai išsibėgiojo dėl nevykusios klubo vadovybės, dalis narių iškeliavo amžinybėn. 1997 metams klubo nariai išsirinco energiją ir sumanią pirmininkę Bernadėtą Paulaitienę, kuri ir dabar neša ant savo pečių didelę atsakomybę, o kartu ir nemalonus šmeižtus. Tai ne tik B. Liskus, bet ir dar jo keletas pasekėjų. Miami Lietuvos klubo nuosavybė parduodama, bet tai nereiškia, kad Lietuvos klubo nebus - nariai liks, kiek ten jų gyvų bebus, nes tikimasi, kad klubo valdyba Miami suras patalpą, kur galės susirinkti kiek tik norės ir kada

norės, taip kaip ir kiti lietuvių telkiniai, kurie neturi nuosavų patalpų, bet susirenka, rengia minėjimus, koncertus. Paskutiniame klubo narių susirinkime klubo pirmininkė viešai paskelbė B. Liskaus pasiūlymą, kad jį turi pirkti iš pietų valstijos, kuris mokės 150,000 dolerių grynais, bet su sąlyga, kad nebūtų pamirštas ir jis, tai yra B. Liskus. Galima iš to spręsti, koksai "ištikimas ir teisingas" šis klubo narys.

Naujos pirmininkės Bernadėtos Paulaitienės sumanumu ir dideliu pasišventimu sugebėta sutelkti pinigų klubo tolimesniam išlaikymui. Ji išnuomojo klubo patalpą keliolikai mėnesių, įtraukė į klubo kasą arti 30 tūkstančių dolerių - dabar bus iš ko sumokėti bent porai metų visas klubo išlaidas. Už tokių sumanumą ir sunkų darbą visi nariai turėtų pareikšti jai padėką bei pagarbą. Ankstyvesnė 3 metų valdyba klubą buvo įstūmusi į sunkią padėtį - eita tiesiai prie bankroto, atrodė, kad po metų kitų ji paims valdžią ir bus pabaiga Miami Lietuvos klubui. Noriu patarti B. Liskui neskleisti neteisingų gandų bei šmeižtų Miami Lietuvos klubo valdybos

ir visų padorių narių adresu. Netolimoje praeityje buvo pašalinta viena narė, kuri neteisingai apšmeižė klubo valdybą ir narius bei įstaigos tarnautojas, kurios mėgino patarti, kaip tokie pastatai, kaip Miami klubo pastatas, parduodami. Siūlau Miami Lietuvos klubo valdybai ir nariams, kad rimtai apgalvotų tokių viešus rašymus. B. Liskui siūlau, kad perskaitytų Miami Lietuvos klubo nuostatus, kurie užregistruoti valdiškose įstatuose 1945 m. (By-Laws, organized and incorporated). Šie klubo nuostatai dokumentaliai liudija, kaip reikės, atėjus laikui, užbaigti Miami Lietuvos klubo palikimą. Šią dokumentalią knygelę gali turėti kiekvienas klubo narys. B. Liskui reikia perskaityti "Article IX". Čia aiškiai nurodyta, kaip, kur ir kada klubo turtą reikės atiduoti.

1998 m. gegužės 3 d.

Pasirašo **Elena Jonušienė**, Miami Lietuvos klube išdirbusi 11 metų - be pasitraukimo iš valdybos, 2 metus klubo vicepirmininkė ir 9 metus pirmininkė (nuo 1983 m. ligi 1994 m. sausio 13 d.), narė nuo 1971 metų.

Į pagalbą Lietuvos policininkams

Į Lietuvą atvyko keturi JAV pareigūnai: diplomatinio saugumo tarnybos, alkoholio, tabako ir ginklų kontrolės biuro agentai bei JAV ambasados Estijoje patarėjas FTB agentas. Jie lankėsi greitojo reagavimo rinktinės "Aras" bazėje, susitiko su Lietuvos ekspertais bei vidaus reikalų ministru. JAV pareigūnai atvyko padėti išsiaiškinti, kuo galėtų padėti Lietuvai, tiriant su sprogdiniais susijusius nusikaltimus. Po sprogimo Šiaulių mokesčių inspekcijoje, kuomet buvo sužeista 20 žmonių, o viena inspektorė nuo sužeidimų mirė ligoninėje, Prezidentas Adamkus kreipėsi pagalbos į Federalinį tyrimų biurą. Po sprogimo Šiauliuose į Vilnių atvyko ir Paryžiaus policijos prefektūros sprogimų tyrimo specialistas. Jis pagyrė Lietuvos ekspertų darbą ir sakė, kad gali pasidalyti savo patirtimi.

LR

DARBININKO
prenumerata priimama
Tel. (718) 827 1351

Vilniaus senamiesčio panorama

Susitarta dėl paminklo vietos

Varšuvoje viešėjęs Lietuvos Seimo pirmininkas ir Lenkijos Seimo maršalka apsvairstė aktualius dvišalius reikalus ir, atrodo, pagaliau sutarė dėl vyskupo Antano Baranausko paminklo Seimose statymo vietos. Paminklas turėtų būti pastatytas miestelio centre priešais bažnyčią. Susitikime taip pat buvo kalbėta apie bendrą kovą su organizuotu nusikalstamumu.

LA

UNIONTOURS

kviečia 1998 metais keliauti su jais.

Siūlo šių kelionių paketus:

APLANKYKITE 3 PABALTIO SOSTINES: Taliną, Rygą ir Vilnių. 8 naktys, 9 dienos viešbutyje, skrydis ten ir atgal, angliškai kalbantys gidai, visi bagažų pervežimai ir kt.

PAMATYKITE MIESTUS BALTIJOS REGIONE: 3 naktys viešbutyje. Su skrydžiu arba be jo. Galima pasirinkti: Kopenhagą, Taliną, Helsinkis, Kiel, Rygą, Vilnius, Bergen, Oslo, Varšuvą, St. Petersburgą, Stockholmą ir Reykjaviką.

SKRISKITE Į SMITHSONIAN INSTITUTO rengiamą 30-tąjį METINIŲ TAUTINIŲ FESTIVALI, kuris vyks Nations Mall, Washington, DC, š. m. birželio 25 - 28 ir dar liepos 2 - 5 dienomis. PIRMA KARTĄ DALYVAUS LIETUVA, LATVIJA IR ESTIJA. Siūlome paketą, į kurį įeina viešbutis bei skrydis ten ir atgal.

1998 m. NAUJOVĖ - kultūriniai kruizai tarp sostinių. Burlaiviu (schooner) plaukite iš Stockholmą į Kopenhagą arba atgal. Pamatysite gražųjį pietų Švedijos archipelagą su daugeliu salų.

Apie visas šias keliones gausite daugiau informacijų skambindami UNIONTOURS tel. 212 - 683 9500 arba 800 - 451-9511.

UNIONTOURS

245 Fifth Ave.
New York, NY 10016
Tel. 212 683 9500 800 451 9511
Fax: 212 683 9511
Internet: <http://www.uniontours.com>
E-mail: travel@uniontours.com

VILTIS - Hope

LITHUANIAN RELIEF PARCEL, INC.

368 West Broadway, Boston, MA 02127
Tel. (617) 269-4455 Fax. (617) 269-4836

- SIUNTINIAI IŠ BOSTONO Į LIETUVĄ
- Pagalba Lietuvai - Gift of Hope
- SKAMBUČIAI Į LIETUVĄ - 46 C/MINUTE
- Pinigų pervedimas į Lietuvą

MAY-JUNE PICK-UP SCHEDULE

Brooklyn, NY	May 30	12-4 PM
Baltimore, MD	May 30	11 AM-6 PM
Washington, DC	May 31	11 AM-4 PM
Waterbury, CT	June 6	9:30-11 AM
Hartford, CT	June 6	12-2 PM
Gardner, MA	June 7	1 PM-5 PM
Norwood, MA	June 9	6-7 PM
Centerville, MA	June 10	3-5 PM
Albany-Schenectady, NY	June 11	7-8 PM
Binghamton, NY	June 12	9-10:30 AM
Scranton, PA	June 12	12-2 PM
Frackville, PA	June 12	5-6 PM
Brooklyn, NY	June 13	12-4 PM
Philadelphia, PA	June 14	12-6 PM
Kennebunkport, ME	June 16	12-1 PM
Putnam, CT	June 17	1-2 PM
Providence, RI	June 17	4-6 PM
Brockton, MA	June 18	3:30-5:30 PM

PASINAUDOKITE PAPIGINTOMIS KAINOMIS

vasarą ir rudenį, skrisdami į
VILNIU ir RYGĄ!

Mes taip pat siūlome papigintus skrydžius į Europą, Aziją, Australiją ir Pietų Ameriką ir keliones laivu į Karibų salas.

Dėl daugiau informacijų skambinti:
AIREX TRAVEL AGENCY
382 Broad Ave.
Leon, NJ 07605
(201) 944-1273 (800) 955-7370
(201) 947-2189

Aristokratiškojo tolerantiškumo atšvaitai

(atkelta iš 5 psl.)

vaistinė, ramiame valstiečių vaikų mokyklos. Bevaikiai didikai kartais ir visą savo turtą palikdavo neturtėliams. Neretai pagalba buvo teikiama ir ligoniams. Galbūt kaip tik aristokratų tolerantiškumas formavo valstiečių toleranciją ponams. J. Biliūno apsakymo "Lazda" herojus sugebėjo atsakyti keršto, nes nelaike visų ponų iš prigimties blogais. Pagrindą taip manyti turėjo teikti geri aristokratų darbai. Tikriems aristokratams ne nekildavo abejonių, kad vargšai turi teisę būti vargšais ir naudotis kitų žmonių pagalba. Todėl ir valkatos bei elgetos buvo toleruojami.

Tautinio atgimimo epochos lietuvių inteligentai teigiamai vertino aristokratų paramą, tačiau nesuprato tikrųjų tos paramos motyvų, arba jei juos ir nujaudė, tai nelabai jiems prietarė. Vertinama buvo tik neabejotina labdara, tad net "Varpas" įdėjo žinomo šioje srityje Juozapo Tiškevičiaus nekrologą.

Tolerantiškumas dažnai paaukojamas, kai kokiam nors tikslui pasiekti reikia didelių pastangų. Nepriekaištingai atsižvelgti į subtilumo reikalingus dalykus tada atrodo visai beprasmiška. Tad drauge su aristokratiška pražuvo ir jos tolerantiškumo modelis. Bet jis vėl darosi aktualus ir vėl primintinas nuo vienuosio pusės ir šališkumo pavargusiam pasauliui. Perfravus M. Prustą, aristokratijos gyvenimas yra ne ką mažiau pamokantis negu liaudies. O mūsų dienos, atgimstanti klasinei visuomenei, Lietuvoje labai trūksta aristokratiškojo tolerantiškumo, pagarbos ne tik šio pasaulio galiūnams, bet ir silpniesiems. Negalima apsiriboti nuoga konkurencija, reikia ir tolerancijos. O mes dar net nesame apsisprendę, ar tolerancija turi būti palikta tik privačiai iniciatyvai, ar ją kažkaip gali formuoti ir valstybė. Vis dėlto sunku įsivaizduoti humanizmą, kai atsi sakoma tolerancijos.

Atlantic Express corp.

800 - 775 - SEND ▼ 914 - 258 - 5133

Garantuotas, greitas ir saugus
siuntinių pristatymas

nuo DURŲ iki DURŲ

Siuntiniai pasieks gavėją per 6 savaites,
o oro paštu - per 14-a darbo dienų

į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, BALTARUSIJĄ, RUSIJĄ

MAY - JUNE PICK-UP SCHEDULE

May 29	Philadelphia, PA	11-12 noon
May 31	Brooklyn, NY	1-2 pm
June 8	Whiting, NJ	1-2 pm
June 9	New Britain, CT	11-12 noon
	New Haven, CT	2-3 pm
	Waterbury, CT	4-5 pm
June 11	Kearny, NJ	11-12 noon
	Paterson, NJ	1-2 pm
June 12	Philadelphia, PA	11-12 noon
	Baltimore, MD	4-5 pm
June 20	Brooklyn, NY	12-1 pm
June 22	Putnam, CT	1-2 pm
June 23	New Britain, CT	11-12 noon
	New Haven, CT	1-2 pm

For more information call 914-258-5133
718-348-4709

ECONOMY AIRFARES TO VILNIUS

New York-Vilnius-New York \$560 r.t.

One way to Vilnius \$409

FREGATA TRAVEL

250 West 57th Street, 1211
New York, NY 10107
Tel.: (212) 541-5707

Established in 1958

Bravo Onutei Šilėnienei!

Aurelija M. Balašaitienė

Suplojau rankomis, perskaičiau si Onos Šilėnienės laišką, kuriame ji tvirtai pasisako prieš geografinių vietovardžių "sufonetinimą", nes ji griežtai atsisako rašyti "Klevelandas", "Njujorkas" ir kitus neatpažįstamus vietovardžius, kurių jokiam žemėlapyje ar atlase nėra. Prisimenu, kaip piktinomės, kai vokiečiai mūsų Kauną "pakrikštijo" - "Kauen", kas vokiečių kalboje reiškia "kramtyti". Jau seniai Amerikos televizijoje nebėra "Wilna", jo nėra nei Encyclopaedia Britannica atlasuose, kuriuose visi vietovardžiai yra autentiškai išrašyti.

Ar mums patiktų, jei amerikiečiai pradėtų "fonetizuoti" mūsų pavardes? Tada Jonaitis turėtų būti rašomas "Yonitis", Jucaitis taptų "Youcitis", o Vytautas būtų "Veetoutus"... Nedarykite to kitiems, kas mums patiems nepriimtina. Išivaizduokite, kad toks "fonetizuotojas" atvyksta į Clevelandą ir taksistui rodo raštelį su kelio kryptimi per "Juklid Avenue" (Euclid Avenue) ir Sanklerą (St. Clair) į Šagrino bulvarą (Chagrin Boulevard)... Aišku, kad jis savo adresą nepasieks... Panašiai yra ir su "Majamiu" (Miami), o vienoje kelionių knygoje randu, kad "Porto Rikas (Puerto Rico)

turi "San Žuano" miestą, tačiau atrodo, kad rašantysis nežino, jog ispanų kalboje "J" neištariama kaip "Ž", bet kaip "H", todėl to miesto pavadinimas yra ištariamas "San Huan" (atleiskite, parašiau fonetiškai). Reikia gerbti ir Amerikos prezidento pavardę, jo nevadinant "Klinton", o ar koks anglas atpažintų "Čiurčilį"?

Visai teisinga ir leistina, kad lietuvių kalboje ir "nesufonetint" vietovardžiai būtų linksnuojami, todėl yra ir Londonas, ir Clevelandas, ir Helsinkis... To turėtų pakakti nežalojant originalo. Bet negalima keisti ir pirmųjų raidžių ar jas visai pašalinti, kaip randu Lietuvos "Avia Linijų" kelionių informaciniame žemėlapyje, kuriame Istambulas yra praradęs ir savo pirmą raidę ir yra pavadintas "Stambulas". Ar turkas turistai galės surasti savo skrydžiui reikalingą oro uostą?

Nenorime, kad mūsų pavardės, vardai ir vietovardžiai būtų žalojami, tai to paties nedarykite kitiems. Abipusė pagarba yra oraus ir inteligentiško žmogaus pagrindinė ypatybė, kurios neprivaleme prarasti. Dar kartą triskart "Valio" Onutei Šilėnienei!

BOSTON, MA

Dosnūs labdarai Bostone

Valerija ir Antanas Girmiai jau daugelį metų siunčia tikrai daug labdaros siuntinių Lietuvon. Per penkerius metus, 1993-1997 m., jie pasiuntė 278 dėžes drabužių, maisto ir kitokių gėrybių ne tik savo giminėms, bet dar kelioms daugiavaikėms šeimoms, kurias šelpia patarė Caritas ir kiti Lietuvoje. Tie siuntiniai kaštavo Girmiams 21,760 dolerių (vidutiniškai po 4350 dol. kasmet). Gintaro Karoso siuntinių įmonė "Viltis" pergabeno ir įteikė adresatams 8320 svarų siuntų, maždaug po 1665 svarų kasmet. Antanas Girmius yra geodezijos inžinierius, pensininkas, dabar švenčias savo 77-ji gimtadienį. Yra ir daugiau panašių labdary Bostone ir apylinkėse, pavyzdžiui, geodezijos inžinierius Kazys Daugėla Bedforde, NH, - žinomas fotografas. Daugėlos irgi daugelį metų šelpia siuntiniais savo gimines ir daug kitų - gal ne mažiau už Girmius. Kas suksačius, kiek panašios labdaros gauna Lietuva iš Amerikos ir Kanados?

Jurgis Gimbutas

DARBININKO
prenumerata priimama
Tel. (718 827 1351)

"Dainavos" ansamblio koncertas Kultūros Židiny

Gegužės 7 d., ketvirtadienio vakarą, Kultūros Židiny vyko nuotaikingas ir pakilus koncertas, kurio programą atliko Alytaus miesto etnografinis ansamblis "Dainava". Ansamblis pagarsėjęs, daug kur koncertavęs. Jį i Ameriką atvykti pakvietė Tarpautinis folkloro festivalis, kuris vyko Tennessee ir N. Carolina valstijose. Pakviesta 30 žmonių.

Į New Yorką jie atskrido gegužės 3 d., sekmadienį, sustojo viešbutyje. New Yorkui apžiūrėti skyrė tris dienas. Juos čia lydėjo Petras Sandanavičius, kuris gerai pažįsta miestą.

LB NY apygardos valdyba buvo susitarusi, kad ansamblis prieš kelionę į Tennessee koncertuos ir čia. Taip jų koncertas ir buvo surengtas gegužės 7 d. Tai buvo paprastas darbo dienos vakaras, bet žmonės nujautė, kad koncerto programa bus gera. Žmonių prisirinko pilna K. Židinio salė, apie 250-300. Koncertas iškart nutiekė pakiliai!

Sovietinės okupacijos metais platesnė visuomeninė veikla buvo uždrausta. Galėjai reikštis tik komunistų partijoje. Tada daug kur ir susikūrė ansambliai. Jų koncertai buvo maloni pramoga. Ir jų veikla buvo lietuviška. Nuo tada išaugo savotiška

ansamblių kultūra - puoselėti liaudies meną.

"Lietuvos" ansamblio įtaka

"Lietuva" yra profesionalus, daug dėmesio skiriantis savo aprangai ir savo programai. Jie sukūrė naujus šokius, dainas ir naują aprangą.

Anksčiau buvo naudojami paprasti tautiniai drabužiai, kurie puošė vestuves, iškilmingas šventes. Drabužiai buvo sunkūs, ilgi, labai nepatogūs judėti scenoje. Tada ir buvo sukurti pirmieji ansamblio drabužiai, labiau tinkantys scenai. Palikti tik drabužių pavadinimai: sijonėlis, priejuostė, juosta, kirkas ir galvos papuošalas. Nebeliko nei ornamentų, nei etnografinių stilių. Spalvas ir drabužių raštą apsprendė dailininkai. Dažniausiai rūbai yra dviejų spalvų, dryžuoti. Viskas padaryta, kad būtų lengva šokti, kad būtų išpūdinga.

"Dainavos" ansamblietės dėvi trijų rūšių sijonus. Trumpiausi sijonukai baigėsi aukščiau kelių, pritaikyti greitiems judėjimams. Kai šokėja sukasi aplink, sijonukas išsiplūcia, pasidaro lyg koks dekoratyvus skėtis.

Tie, kurie lėčiau juda, dėvi ilgesnius sijonus, kurie baigiasi

žemiau kelių: jie duoda laisvės greičiau judėti.

"Dainava" turėjo dar ir trečios rūšies sijonus - ilgius, vienos spalvos. Jų priejuostės papuoštos gėlių ornamentais, atrodo iškilmingai. Tai dzūkiškas ornamentas. Sijonai pritaikyti lėtiems judėjimams, iškilmingoms, choro pirmoms eilėms.

Programos metu moterų apranga buvo dažnai keičiama, keičiamos ir spalvos.

Vyrų apranga irgi stilizuota: pusauliniai odiniai batai su atlenkimu viršų, kelnės imauamos į batus, švarkelis tos pačios medžiagos kaip ir kelnės. Ir vyrų drabužiai įvairavo savo spalvomis. Buvo keičiami, net ir kojines.

Ansamblio programa

Visi liaudies ansambliai naudoja tą pačią programos techniką - padaro programos pyne iš tautinių šokių, dainų ir muzikos. Jau "Lietuvos" ansamblis savaip interpretavo šokius. Šia laisve pasinaudojo ir "Dainava". Visus šokius savaip supynė, pakeitė jų figūras, prijungė kitus šokius, išėjimus. Tai puikus kūrybinis elementas. Jaučiama laisva programos organizatoriaus ranka.

Šokis daugiausia pareikalauja darbo iš šokėjų. Reikia jį išmokti, paskui kaskart jį lyg sukurti iš naujo kiekvieno spektaklio metu, įnešant savo kūrybinę dalį. Reikia daug dirbti, kol išvystoma technika, kol pasiekiamas tas laipsnis, kai parodoma - kaip lengva šokti.

"Dainava" jau tai pasiekė. Pukius jų šokiai, kupini laisvės, žvalumo. Kaip jie puikiai kelia kojas, kaip jas sulygiuoja! Atrodo, kad tai labai lengva, nors iš tiesų pasiekta didelio darbo pastangomis. Į šokius įvedamas ir humoristinis motyvas, pvz., senukas, kuris vis pavėlina pašokti į taktą (šis senuko motyvas atkeliavo iš "Lietuvos" ansamblio).

Panaudota daug įvairių dainų. Grupiata taip, kad būtų įvairu, kad nesikartotų, akcentuojami pabaigos motyvai. Ir atliekant dainas panaudotas judesys, persitvarkymas.

Ansamblio orkestrėlį sudarė 6 asmenys: vienas grojo kontrabasu, du smuiku, paskui po vieną - akordeonu, klarnetu, trimitu ir kitais panašiais instrumentais. Buvo ir skrabalai, atlikti su puikia technika. Tas pats žmogus grojo bent keliais instrumentais, keli grojo skudučiais, vamzdeliais, birbynėmis.

Instrumentai apvaldyti gerai, visur jauti laisvę ir kūrybinį momentą.

(nukelta į 8 psl.)

Lietuvių festivalis

Smagus ir didžiulis lietuvių festivalis š. m. birželio 7 d., sekmadienį, vyks tuoj po 11 val. ryto Šv. Mišų, Šv. Petro ir Povilo parapijos svetainėje (216 Ripley Place, Elizabeth, New Jersey 07206). Bus daug skanių lietuviškų valgių, gintaro ir medžio

1963 metais. Jai gražiai vadovauja Estera Bendžiūtė-Washofsky. Akordeonistė yra talentinga Magdalena "Lynne" Cox. "Žilvinas" yra pasirodęs Philadelphia, Chicagoje, Pensilvanijoje ir New Jersey valstijose, taip pat ir per Vasario 16-tos šventes,

"Žilvinas" kviečia atsilankyti

dirbinių, lietuviškų rankdarbių, galima bus nusipirkti lietuviškų skanumynų ir duonos.

Linksmojoje dalyje skambės lietuviška muzika ir dainos. "Žilvinas", pirmą kartą čia atvykęs iš Philadelphia, palinksmins mus su lietuviškomis dainomis ir tautiniais šokiais. Ši grupė įsisteigė

universitetuose ir net televizijos programose. Už keleto savaičių jie ruošiasi pasirodyti Vilniuje Dainų ir šokių festivalyje.

Klebonas Alfredas Žemeikis visus kviečia atsilankyti. Ypač prašo neseniai atvažiavusius iš Lietuvos dalyvauti šiame rengime. Visi laukiami!

Tėvo Dieną Father's Day

birželio 21 d.

Lietuvių Pranciškonų vienuolyno koplyčioje, 361 Highland Blvd., Brooklyn, NY, bus aukojamos šv. Mišios už visus gyvus ir mirusius tėvus.

Maloniai kviečiame prisiminti savo gyvus ir mirusius tėvus, įjungiant juos į šias bendras šv. Mišias.

Tėvo vardas .....

Gyvas ..... Miręs .....

Aukoju \$ .....

Vardas ir pavardė .....

Adresas .....

Gražinkite

Franciscan Fathers, 361 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207

Skulptoriaus Prano Gasparonio, buvusio kaliforniečio (antras iš kairės, dabar grįžęs į Lietuvą), dailės darbų parodos atidarymas Utenos muziejuje

Ar tai ne sutapimas?

Visuomet malonu aplankyti dvi Vidas - Jankauskienę ir Penikienę, bei Josefina Senken, kurios darbuojasi Katalikų Religijneje Šalpoje ir Tautos Fonde, skersai kiemo nuo "Darbininko" redakcijos. Čia, prie kavos puodelio, gali patirti įvairių žinių apie įvykius Lietuvoje bei išsivijoje.

Šių įstaigų namelis man jau seniai pažįstamas. Daugelį metų iki vėlyvos nakties, čia darbavomės su kun. Kazimieru Puševičium, versdami "Lietuvių Katalikų Bažnyčios Kronikas". Kartais, užbaigę darbus, su visu štabu pabendraudavome prie "barbecue" ar švėsdavome gimtadienius. Arba su Informacijos Centro vadove Ginte Damušte praleisdavau malonų "lunch break". Ir dabar man tenka ten dažniau apsilankyti. Mat talkinu Tautos Fondui išleidžiant jo istorijos knygą.

Esu didelė knygų mėgėja. Dažnai per skautų rengiamą kasmetinį Blusų turgų randu gerų "bargains" - knygų, kurios man vėliau suteikia daugybę malonių valandėlių.

Kartą, užsukus į Religinę Šalpą pašnekėti su Vida Jankauskiene,

pastebėjau krūvą šalpai paaukotų knygų. Paklausiau, ar galėčiau joje pasirausti. Besiraudama radau deimantčiuką - "Aisopo pasakos". Surinkta ir lietuvių kalba išleista Karolio Vairo, 1914 metais (pagalvojau - juk tada mano mamytė buvo tik vienerių metų!). Knyga kietais viršeliais, 346 psl., gana gerai išsilaikiusi, gausiai iliustruota grafikos paveikslėliais. Spausdino "Tėvynės" spaustuve, New Yorke. Rinkėjas savo "Ižangos vietoje" rašo: "Pavesdamas šį darbą, kurį tikrai numylėjau, skaitytojams, bedirbdamas tikiuosi, jog jie teiks atleisti man tai, kas bus rasta jame netobula, nors netobulumų vengiau, kiek galėjau ir mokėjau".

Šioje knygoje (metai praėjo, kol leidinys pasiekė skaitytoją: 1912.VII.1. - 1913.V.1) yra labai įdomus įvadas - "Keli žodžiai apie Aisopo pasakų Historiją". Tai paaiškinimas, kaip atsirado šios alegorijos, kurios padilgina protą ir jausmus.

Nors knygoje, beje, gausu klaidų (daugiausia trūksta nosinių), bet pilna ir "periukų".

Kodėl man ši knyga padarė tokį didelį įspūdį? Joje ranka yra

įrašyta dedikacija: "Gerb. Ponai ir Ponui A. ir V. Jankauskams, geram atminimui - nuo Karolio Vairo, 1914.XI.15".

Ar ne sutapimas, kad ši knyga rado kelią į Vidos Jankauskienės glėbį?

Mielieji Algi ir Vida, Jūs tikrai neatrodote tokie seni!

Dalia Bulvičiūtė

1998 m. gegužės 16 d. Cleveland, Ohio

A. + A.

V. S. VLADAS BACEVIČIUS

padėjo savo skautiško gyvenimo paskutinį ženklą ir išėjo Namu. Lietuvoje liko jo liūdinti sesuo Genė Brilinkevičienė ir kiti giminės. Išsivijoje paliko visa savo mirusio Brolio Vlado liūdinti lietuviškoji skautija.

Gegužės 20 d., po Prisikėlimo Mišių Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos šventovėje v. s. Vladas Bacevičius buvo palaidotas Visų Sielių kapinėse.

Paskutine žemiška savo mirusio brolio keliuone rūpinosi v. s. Remigijus Belzinskis, s. Vytautas Staškus, s. kun. Gediminas Kijauskas, S. J., ir visa Clevelando skautija.

Pranešdami šią liūdną žinią visiems - savo sesėms ir broliams bei visai lietuvių visuomenei, mes taip pat dalinamės tuo gražiu ir prasmingu skautiško gyvenimo pavyzdžiu, kurį mums paliko mūsų mielas brolis Vladas. Jis čia darbavosi visomis savo jėgomis, idant vieną dieną galėtų vertai atbaigti žemės kelionę savo Vyriausiojo Brolio Kristaus akivaizdoje.

Clevelando skautija

DARBININKAS

341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

E-mail: jkeleras@aol.com

Redakcija ..... (718) 827-1352
Redakc. FAX .. (718) 827-2964
Administr. .... (718) 827-1351

Spaustuvė ..... (718) 827-1350
Vienuolynas ... (718) 235-5962
Vyskupas ..... (718) 827-7932
Salė (kor.) ..... (718) 827-9645
Salės adm. .... (718) 235-8386

Julius Keleras, "Darbininko" redaktorius, su žmona Vaida gegužės 21 d. išvyko į Chicagą, kur dalyvavo "Poezijos dienoje" bei surengė vakarą "Galerijoje".

Gegužinė Kultūros Židinio kieme, 361 Highland Blvd., Brooklyn, NY, **birželio 7 d.** rengia **LB Queens apylinkė**. Tą dieną veiks ir Kultūros Židinio Kavinė. Blogam orui pasitaisius, gegužinė bus perkelta į Kultūros Židinio salę. *Žiūr. skelbimą šio puslapio apačioje.*

Lietuvių Susiartinimo Šventė - Metinis **Piknikas** Nek. Pr. Marijos Seserų vienuolyno sodijoje **Putnam, CT**, šiemet įvyks sekmadienį, liepos 26 d.

Baisiojo Birželio minėjimas rengiamas sekmadienį, birželio 14 d., Apreiškimo par. žemutinėje salėje tuojau po 11 val. sumos. Bus meninė akademė ir programa. Svečiai bus vaišinami kava ir pyragaičiais prieš programą. Minėjimą rengia LB New Yorko apygarda.

Darbininko administracija pradėjo siuntinėti paraginimus skaitytojams, kurie yra atsilikę su prenumeratos mokesčiu. Būtų gerai, jei skaitytojai be paraginimų atsilygintų skolą, taip sutaupydami darbo ir pašto išlaidas. Juk prenumeratos pasibaigimo data atspausdinama kiekvienamė lipnukė prie pavardės po raidžių EXP. Todėl dabar administracija kreipiasi į visus skaitytojus, prašydama atsilyginti už prenumeratą, nelaukiant paraginimo.

Marija Gurlkys (Gurklienė), gimusi 1914 m. Lawrence, MA, gyvenusi Brooklyn, NY, mirė š. m. balandžio 28 d. Brookdale ligoninėje, sulaukusi 84 metų amžiaus. Buvo pašarvota Shalins laidojimo koplyčioje. Atsisveikinimas įvyko gegužės 3 d., o gegužės 4 d. po šv. Mišių Apreiškimo par. bažnyčioje palaidota National Calverton kapinėse šalia savo vyro Zafarino, mirusio pernai. Liko sūnus Zafarinas ir kiti giminės.

Jane Valys, Woodstock, CT, kasmet paremdavo "Darbininką" didele auka, o šiemet apmokėjo prenumeratą su 100 dol. čekiu. *Dėkojame už paramą laikraščiu.*

Saulius Remeza, New Rochelle, NY, apmokėjo prenumeratą, atsiųsdamas 150 dol. čekį. *Nuoširdžiai dėkojame už tokią didelę pagalbą "Darbininko" išlaikymui.*

JAV LB Queens Apylinkė
rengia

GEGUŽINĖ - PIKNIKĄ

sekmadienį, birželio 7 d., 12:30 val. popiet

Kultūros Židinio kieme

361 Highland Blvd., Brooklyn, NY

Muzikos programą praves **D.J. Paulius Markulis**

Atgaiva - Loterija - Žaidimai

JAV LB "Vermės" Apylinkės prekyba-paroda

Tą pačią dieną veiks Kultūros Židinio kavinė

- Įėjimas nemokamas -

Visus maloniai kviečia atsilankyti

JAV LB QUEENS APYLINKĖ

"Dainavos" ansamblio koncertas Kultūros Židinyje

(atkelta iš 7 psl.)

Jaunimo ir vyresniųjų junginys

Labai visus stebino, kad ansamblyje sutelpa ir mokyklinio amžiaus jaunimas, ir vyresnieji, penkiasdešimtmečiai. Tai bene pirmas toks ansamblis. Jaunieji atlieka didelio greičio šokius, o

Keramikos paroda

Apatinės salės vestibulyje prie sienos ant ilgo stalo buvo išdėstyta keramikos parodėlė. Prie stalo stovėjo ir pati menininkė, keramikė Lina Bekerienė. Ji suteikė visą pageidaujamą informaciją. Iš Anykščių apylinkės atvykusi prieš kelias dienas. Su savim

ma - žmogaus piešinys daromas su lengva ironija, po kuria dažnai slypi egzistencinė mintis.

Visa keramika malonaus kolorito, patraukli - kiekviena, kuris ją apžiūrinėja, tarsi užkalbina. Turėtų ji sklisti žmonių tarpe.

Vakaronė

Praejęs šią parodėlę, patekai į

"Dainava" Kultūros Židinyje

V. Kelerienės nuotr.

vyresnieji, lyg kokie vainikai, apjungia visus. Jie ir šoka, komanduoja, įjungia kokias išdai-gas, juokingą frazę.

Ir stebina visus ta scena, kurioje sutelpa visi.

Duonėlė iš Lietuvos

Koncertas atliktas su viena ilgesne pertrauka. Baigiant koncertą, jų pirmininkas į sceną atnešė duonos kepalėlį ir jį į padovaną New Yorko lietuviams, kad prisimintų lietuviškos duonelės kvapą ir skonį. Kepaliuką priėmė LB NY apygardos kultūros reikalams vadovė Laima Šileikytė-Hood. Ji savo ruožtu įteikė gėlių puokštę.

Pabaigus koncertą, kada į sceną susirinko visi programos dalyviai, ansamblio vadovas Romas Ambrozevičius padėjo New Yorko lietuviams už pakvietimą, pasakė kur toliau važiuoja, kada grįžta, palinkėjo visiems gražios vasaros. Ansamblio meno vadovė yra Danutė Plytnikienė, bet ji į šias gastroles neatvažiuavo.

Rengėjai ansamblio dalyvius pakvietė į apatinę salę šiltos vakarienės, o publika irgi nusileido laiptais vestibulyje apžiūrėti keramikos parodą.

atsivežė keramikos darbų, kiek galėjo pasiimti. Keramiką puoselėja ji ir jos vyras Levas Bekeris. Jos darbai buvo sudėti kairėje pusėje, o vyro - dešinėje. Ji yra "Darbininko" redaktoriaus Juliaus Kelerio ir jo žmonos Vaidos artima bičiulė.

Dalį savo kūrinių ji išstatė parodai Lietuvos gen. konsulate New Yorke, Lietuvos ambasadoje prie Jungtinių Tautų, o kitą dalį pakviesta atvežti į Chicagą, surengti parodą Balzeko lietuvių kultūros muziejuje.

Žmonos ir vyro keramikų darbai vienas nuo kito skiriasi. Lina išstatė daugiau taikomosios keramikos pavyzdžių: tai spalvota glazūra išdekoruoti kavos ir arbatos puodeliai su lėkštutėmis, įvairios paskirties indeliai, lėkštės, puodynės. Jos vyro keramika jau lyg ir kitos paskirties - ne tokia funkcionali, tarsi su gilesne mintimi, su kitokiu piešiniu, kitaip išgraviruotu.

Visa keramika atlikta išbaigta, glazūruota, išdeginata. Bendras jos išpūdis - sukurtas pasaulis įdomus, draugiškas. Levo keramikoje dominuoja žmonių figūros, vyrai ir moterys. Jų interpretacijos įdomi, lengvai neperpranta-

apatinę Židinio salę, kuri buvo labai gražiai pavasario motyvais išpuošta. Dekoracijos paliktos iš sekmadienio, kai čia vyko Židinio kavinė. Ir šiam vakarui visa tai labai tiko.

Po vakarienės ansamblio dalyviai prisiminė savo dainas, orkestro muzikantai atsinešė ir savo instrumentus. Ir dainavo visi, pritariant orkestrui.

Apie 11 val. vakaro visi sujudė. Ansamblio dalyviai savo inventorių pasikrovė į autobusą. Talkino ir kiti ten susirinkę. Visas ansamblis išvažiavo į ilgą kelionę, į Tennessee valstiją, kur prasidės etnografinis festivalis. Iš ten keliaus į North Carolina. Ir diena iš dienos, net po keleto kartų, reikės šokti, dainuoti, būti žvaliems.

Su tuo, ką čia matėme New Yorke, ansamblis gali laimėti didelį dėmesį. Jis to vertas. Į Lietuvą ansamblis grįžo gegužės 21 dieną.

-o-

Liko geras išpūdis, kad darbo dienos vakarą Kultūros Židinis buvo kupinas lietuviškos kūrųbos, lietuviškų dainų, lietuviškos bičiulystės. (p.j.)

Prel. Alberto Kontauto-Contons 50 m. kunigystės sukaktis

Š. m. gegužės 3 d. prel. Albertas Kontautas - Contons atšventė 50 m. kunigystės sukaktį ir taip patkėlė į Garbės prelatus. Toliau paminėsime svarbesnius įvykius prelato gyvenime.

Gimė 1924 m. gegužės 11 d. South Boston, MA.

1948 m. gegužės 6 d. - išventintas kunigu.

1948 - 1953 m. - Lietuvių Šv. Petro parapijos Bostone vikaras. 1953 - 1962 m. - dėstė religiją ir lotynų bei prancūzų kalbas Šv. Sebastijono gimnazijoje Newton, MA.

1973 - 1979 m. - Šv. Margaritos parapijos klebonas Beverly Farms.

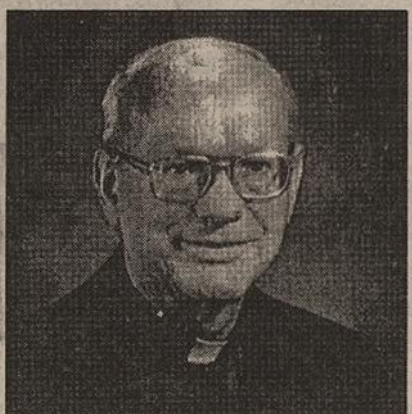
1979 - 1985 m. - Episcopal Vicar Bostono rajono, II vikariate.

1979 m. iki dabar - Lietuvių Šv. Petro parapijos klebonas South Bostone.

1948 m. Šv. Jono seminarijoje išgijo bakalauro laipsnį.

1953 m. - magistrą iš ekonomikos Bostono kolegijoje.

1954 m. - Prancūzų kalbos

Prel. Albertas J. Kontautas - Contons

diplomą Leval'io universitete Quebec.

1974 m. - magistrą iš teologijos Šv. Jono seminarijoje.

1952 - 1961 m. ir 1968 - 1974 m. - Lietuvos Vyčių dvasios vadovas.

1971 - 1973 m. ir nuo 1980 m. iki šios dienos - Amerikos Lietuvių Katalikų Kunigų Vienybės pirmininkas.

- Lietuvių Katalikų Religinės Šalpos aktyvus narys bei ilgame-tis direktorių tarybos narys.

1960 - 1967 m. - Brocktono Nukryžiuotojo Jėzaus Seserų vienuolijos bendradarbių pirmininkas fondų sukėlimui, statant koplyčią ir Šv. Juozapo senelių slaugos namus Brockton, MA.

- 1960 m. suorganizavo lietuvių maldininkų kelionę į Eucharistinį kongresą Muenchene, Vokietijoje.

- 1987 m. - kelionę į Romą, švenčiant Lietuvos krikščionybės 600 metų jubiliejų.

1994 m. - kelionę į Lietuvą pasitikti Šv. Tėvą Joną Paulių II.

1979 m. perėmęs Lietuvių Šv. Petro parapiją, pagrindiniai atnaujino ne tik pastatus, bet ir visą parapijinį gyvenimą - sėkmingai veikia parapijinė mokykla, mišių patarnautojai, liturginis komitetas, kas antri metai suteikiamas Sutvirtinimo sakramentas, veikia skautai, ateitininkai, tautiniai šokiai.

1998 gegužės 3 d. atšventė 50 metų kunigystės jubiliejų ir pakėlė į Garbės prelatus (Right Reverend Monsignor). Sukaktuvių pagerbime dalyvavo Bostono augziliaras vysk. John Boles, lietuvių išeivijos vysk. Paulius A. Baltakis, OFM, 21 kunigas ir per 470 parapijiečių bei prelato draugų.

SKELBIMAI

Lietuviai, lauko darbų (landscaping/maintenance) bendrovės savininkas, Washington, DC, **ieško darbininko**, kuris galėtų atlikti lauko priežiūros darbus. **Yra galimybė gauti darbo dokumentus dirbti JAV**. Atlyginimas pagal susitarimą. Suteikiamas pigus butas gyventi - 130 dol. mėnesiui. Kreiptis tel. (202) 244-2373. (sk.)

Tik 46 centai už minutę skambinant į Lietuvą; 9,9 cento - JAV; negi atsispirsite tokiam RSL/CYBERLING pasiūlymui? Lietuvius aptarnauja nuo 1986 m. Nemokėsite nei mėnesinių, nei registracijos mokesčių. Jokio papildomo kodo. Teiraukitės lietuviškai nuo 5 iki 9 val. vak. tel. 708-386-0556. (sk.)

Moterims siūlomi darbai amerikiečių šeimos. Turi susikalbėti angliškai, mėgti vaikus, žinoti namų ruošos darbus. Patikima agentūra. Tel: (516) 377-1401. (sk.)

Moteris iš Lietuvos ieško darbo. Gali prižiūrėti senus žmones, atlikti namų ruošos darbus, prižiūrėti ligonius ir kt. Skambinti po 3 val. popiet tel. (718) 338-6569. (sk.)

Reikalinga moteris prižiūrėti sunkų ligonį 6 dienas savaitėje. Gali gyventi šeimoje (Toms River, NJ). Anglų kalbos nereikia. Skambinti bet kokių laikų tel. (732) 350-4771. (sk.)

"Lietuvos aidas", patriotinės minties, plačios informacijos dienraštis, daugiausiai skaitomas išeivijos lietuvių, dėl daugiau kaip dvigubai pabrangusio pašto, buvo priverstas pakelti metinę oro paštu prenumeratą iki \$130 nuo 1994 m. rugpjūčio 1 d. Čekį \$130 rašyti "Lietuvos aidas" vardu ir siųsti JAV įgaliotiniui adresu: Bronius Juodelis, 239 Brookside Lane, Willowbrook, IL 60514. Tel. 630 986-1613.

Kretingos pranciškonų labdaros valgyklai, kuri buvo aprašyta DARBININKO Nr. 29, aukojo: Alina Bertel, Paterson, NJ - 100 dol.

Norintieji prisidėti prie šios valgyklos išlaikymo, prašomi aukas siųsti:

Franciscan Fathers

361 Highland Blvd.

Brooklyn, NY 11207.

Pažymėkite, kad tai jūsų auka Kretingos vienuolyno labdaros valgyklai.

"VILTIES" siuntinių agentūros atstovas siuntinius vėl priims Brooklyne, Kultūros Židinio kieme, buv. spaustuvs patalpose, **gegužės 30 d.**, šeštadienį, nuo 12 val. iki 4 val. popiet.

Brooklyne mūsų atstovas yra Algis Jankauskas, tel. (718) 849-2260. Jis paims siuntinius iš namų.

ATLANTA Import Export, Inc., siuntinių į Lietuvą persiuntimo bendrovė, siuntinius vėl priims **gegužės 31 d.**, sekmadienį, nuo 1 val. iki 2 val. popiet Kultūros Židinio kieme. Dėl informacijų skambinkite tel. (914) 258-5133 arba tel. (718) 348-4709.

Siuntiniai į Lietuvą laivu arba oru. Pinigai pervedami doleriais per 2 - 5 dienas.

TRANSPAK,

4545 W. 63rd St.

Chicago, IL 60629

tel. (773) 838-1050.